

SLOVENECE

Inserati:
Enostolpna petivrstica (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po K 6.—
poslana itd. . . po K 9.—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 3/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izveniški ponedeljka in dneva po prazniku ob 5. uri zjutraj.

«SLOVENECE» velja
po pošti na vse strani Jugoslavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 240.—
za pol leta . . . 120.—
za četiri leta . . . 60.—
za en mesec . . . 20.—
Za tuzemstvo celotno K 40.—
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . K 40.—
za inozemstvo . . . 55.—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ro. opisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7563.

Voličcem Slovenije.

Za centralizem ali za avtonomijo.

V konstituenti se bije huda ustavna borba. Gre za to, ali se sprejme centralistična ali avtonomistična ustava kot temelj, na katerem se zgradi in uredi vsa zakonodaja, vse gospodarsko, socialno in kulturno življenje v državi; gre za to ali bo nesposobna centralistična uprava popolnoma ubila in ugonobila samostojni gospodarski in kulturni razmah sedanjih pokrajin, ali se bo s centralistično ustavo odvezala Sloveniji vsaka možnost zakonite obrambe svojih gospodarskih in kulturnih interesov ali pa bo Slovenija v življenjskih vprašanjih njenega prebivalstva v okviru državne zakonodaje sama mogla odločevati.

Borbo za avtonomijo vodi samo SLS.

Od vseh slovenskih strank sta se z vso silo angažirali v tem boju samo dve stranki: Reakcionarna, lažidemokratska, policajdemokratska stranka s samostojnim priveskom za centralizem, Slovenska ljudska stranka pa z vso odločnostjo za avtonomistično ureditev države, za avtonomijo nerazdeljene, nerazkosane Slovenije. Poslanci Jugoslovanskega kluba vztrajno, dosledno in junaško sučejo uma svitile meče za avtonomistični ustavni program Slovenske in hrvatske ljudske stranke, demokratiški poslanci in od vlade kupljeni privesek z nazivom »Samostojna kmetijska stranka« pa na življenje in smrt zagovarjajo centralistično ustavo. Ni jih prav nič sram, da so člani korupcijske vlade, ki je na račun davkoplačevalcev kupila turške age in beže za 255 milijonov dinarjev, da podpirajo to vladno in bodo glasovali za centralistično ustavo.

Kje pa so ostale druge stranke?

Medtem ko se vrši ta gigantska borba med Jugoslovanskim klubom in vladnimi centralisti, stoje druge slovenske stranke ob strani. Socialisti igrajo dvoumno vlogo in zagovarjajo v svojem organu centralista Antona Kristana. Kristan in dr. Korun izdajeta socialistične gospodarske organizacije policajdemokratskim bankokratom, socialistična stranka pa k temu molči in še do danes ni izključila iz stranke izrazitega centralista in kapitalističnega koristolovca Antona Kristana. Narodnosocialna stranka se doma šopiri proti demokratom, v konstituenti pa njena dva zastopnika molčita, kakor bi imela zavezana usta. V borbi za avtonomijo Slovenije sta njuna glasova popolnoma izgubljeni. Komunisti pa niti same sebe niso znali dovolj krepko braniti v borbi proti policajdemokratski »obznani«, morda pod utisom, da je ruska boljševiška vlada zatajila v agrarnem vprašanju komunistični program.

Je ljudstvo za avtonomijo

ali za centralizem, bodo pokazale občinske volitve. Ves notranji in zunanji svet z veliko napetostjo pričakuje rezultata občinskih volitev v Sloveniji, ker bo po njem soditi, ali je res velikanska večina slovenskega naroda za avtonomijo ali ne. Le tedaj, ako bo videl, da je izrazita voditeljica in nositeljica borbe za avtonomijo sijajno zmaga, bo uvidel, da je slovensko ljudstvo zares za avtonomijo. Preko tako jasno in določno izražene avtonomistične volje slovenskega in hrvatskega ljudstva ne bo mogla iti na dnevni red nobena vlada, tudi sedanja policajdemokratska vlada ne.

Občinska avtonomija.

Občine v Sloveniji so bile dosedaj avtonomistična tvorba, tista avtonomi-

stična celica, na podlagi katere se je razvila avtonomija dežel. Od 48. leta naprej se je nar. pokret in borba Slovencev proti nemškemu centralizmu na Dunaju opiral na občinsko avtonomijo, ki je služila ljudstvu hkrati kot velika moralna opora v borbi za njegovo narodno, gospodarsko in kulturno svobodo. V nešteti izjavah občin se je zrcalila volja slovenskega ljudstva. Tudi občinski svet v Ljubljani je nešteto krat dajal take izjave in jih je svet smatral za tolmača vse slovenske inteligence. Danes pa, ko gre z borbo za avtonomistično ustavo tudi za občinsko avtonomijo, nazadnjaška večina v ljubljanskem občinskem svetu izjavlja, da občina ni kompetentna za izjavo, ali naj se naša država imenuje Jugoslavija ali Kraljestvo SHS. S tem je zastopstvo policajdemokratske stranke v občinskem svetu, še predno se je vprašanje avtonomije v konstituenti rešilo, sramotno izdalo občinsko avtonomijo in si samo in prostovoljno vzelo kompetenco, ki so jo prej izvajale občine v Sloveniji in jim te pravice do političnih izjav tudi nihče ni kratal. Če bi zmaga centralistična načela policajdemokratske stranke, potem bi šla po vodi tudi avtonomija občin in slovenske občine bi s policajdemokratskim nasilstvom vladali in vodili od države nastavljeni pisarji; župani, najponosnejši in zgodovinski predstavitelji našega naroda, te zadnje in dične priče moči, samozvesti in kulturne višine slovenskega naroda v njegovi preteklosti, bi postali vladni mameluki in eksuktorji v občinah.

Boj bankokraciji

Pod diktatorstvom bankokracije ječi danes cela država in vsi stanovi: trgovec, obrtnik, kmet, delavec, uradnik. Ta bankokracija združuje in zbira v svoje roke ves kapital in se brezvestno v svojo korist igra z ljudstvom in državo. Vso carinsko in trgovinsko, izvozno in uvozno politiko uravnava zgolj po svojih interesih. S svojim velekapitalom nakupuje posredno ali neposredno vse najvažnejše potrebščine za industrijo in obrt, koplji blago in potem odpira in zapira meje za uvoz in izvoz, kakor kaže konjunktura za njen velekapital, draginja pa vsled tega raste, namesto da bi padala. To čuti slehern človek na svoji koži, s tem se pa uničuje tudi solidni trgovci in obrtniki, ki jim v to lažbo in slepilo bankokratski vladni mogotci mečejo drobtine.

Ta bankokracija ima torej na vesti vso nestalnost v trgovini, ki ubija realnega trgovca in obrtnika, ima na vesti rastočo draginjo, ki v drugih državah pada, ima na vesti dejstvo, da se vrednost našega denarja ne more dvigniti, kakor bi se lahko in nosi vsled tega odgovornost za socialne posledice, ki jih hoče odpraviti s policajdemokratskimi »obznanimi«. Dokler se ta moč bankokracije ne zruši, ne bo boljše, ne bo reda, ne zadovoljnosti. Zato je dolžnost vsakega poštenega državljana, da v zadnji občini stre vladno bankokracijo in pomete z vsemi, ki jo podpirajo.

V torek, 26. aprila se mora zrušiti moč bankokratske stranke lažidemokratov tudi v Ljubljani, mora centralistična politika demokratov in njihovih podavčev »samostojnežev« dobiti udarec, ki se bo občutil tudi v centralni politiki. Občine po deželi so že pred občinskimi volitvami pokazale, da je tam policajdemokratska stranka razirana, pri volitvah bo pa ljudstvo pokazalo, da imajo tudi podavčevi policajdemokratov, samostojneži, pokazati samo še sporadične ostanke od zadnjih volitev v konstituenti. V boj za SLS!

Strah vlade pred izidom občinskih volitev v Sloveniji.

Belgrad, 22. aprila. (Izvirno) Vse tukajšnje stranke zasledujejo z velikim zanimanjem poročila v nazadovanju demokratske in Samostojne stranke v Slove-

niji ob priliki predstojećih občinskih volitev. Vladni krogi so spriči tega v skrbih in vidijo v volivnem gibanju v Sloveniji slab znak za svoj centralistični načrt,

Jugoslovanski klub za vinogradnike.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Jugoslov. klub se je obrnil na predsednika jugoslov. delegacije za trgovinska pogajanja z Italijo in je zahteval, da se imajo odločno varovati interesi jugoslov. vinogradništva ter da se imajo naši delegati ozirati na zahteve slovenskih in hrvatskih vinogradnikov.

Komunalna politika.

II. Aprovizacija. Skrb za zdravo prehrano. — Razum zdrave pitne vode in dobrih stanovanj je zdrava prehrana meščanov eden prvih socialnih pogojev vsake moderne mestne uprave. Seveda radi finančno organizatorične gospodarske smeri se tej velevažni komunalni zadevi vse premalo pozornosti posveti. Mesto bo moralo napraviti svoje prodajalne (Zadrugge), ki se bodo gotovo rentirale. Na ta način bodo zginiti »vmesniki« — prekupčevalci, verižniki in mesto se bo samo socializiralo — komunaliziralo.

Danes vlada v prehrani: producent, veletrgovec, verižnik, mali trgovec — in konsument. Izločitev obeh »vmesnih členov« je prvi cilj vsake zdrave zadrugne organizacije.

Vse to se da doseči. Ustanoviti se morajo n. pr. mestne pekarnice in mestni mlini, ki bodo kupovali žito naravnost od producentov in žito zopet mlieli naravnost za mestne konsumente. Ravnotako se da to brez vseh večjih težkoč izvesti za meso, za sadje, za krompir in vsa druga živila. Seveda je to vse šele v razvoju bodočnosti. In razne »Samopomoči«, živinske vnovčevalnice, gospodarske zadrugne in različna konsumna društva so že znanilci in predhodniki te moderne mestne aprovizacije. Mestna občina pa bo imela velike dobičke, ki se bodo zopet uporabili v splošni prid in blagor. — S tem vprašanjem v zvezi so mestni trgi v pravem pomenu besede (tržni dnevi, sejmi), mestne tržnice, javno nadzorstvo nad prehrano itd. Mestno tržno nadzorstvo se mora temeljito reorganizirati, ker je sedanje pomanjkljivo. Kontrolirati mora stalno in povsod. (Samopomoči!)

Stalna, redna preskrba mesta z zdravim, nepokvarjenim mlekom je eno glavnih vprašanj v zdravstvenem oziru. Da danes Ljubljana trpi na pomanjkanju mleka, je nekaj neverjetnega. Kmetje-okoličani in na deželi imajo ravno toliko, če se ne več krav v hlevu kakor pred vojno — in vendar Ljubljana nima zadostne množine mleka. Tu je napaka v mestni prehranjevalni organizaciji. Treba bo temeljite preuredbe na mlečnem trgu. — O preskrbi z mesom smo v glavnem že namignili. Da je naša misel in naš načrt pravi, se vidi že iz tega, ker je »liberalni magistrat« začel kar na svojo roko kupovati vole — seveda vse le radi občinskih volitev. Po volitvah pa bi liberalci, če bi prišli zopet na krmišo v občini, na vse to takoj zopet pozabili.

O preskrbi mesta z govejim in prešičjim mesom kakor tudi z divjačino in perutnino bo SLS razvila natančnejši podrobni program v bodočem občinskem svetu.

III. Javna kopališča. Da je Ljubljana takorekoč brez javnih kopališč, je naravnost kulturni škandal. Ono v kolodvorski ulici je mnogo premajhno, ono pri »Slonu« je mnogo predrago in torej množiči nedostopno. Izgovor, da imajo meščani kopalne sobe doma, ne velja. Bila bi zelo interesantna statistika, ki bi nam povedala, koliko privatnih kopalnih sob je v Ljubljani. — V Ljubljani, kjer imamo svoj vodovod, bi morala biti javna kopališča še v sledečih krajih: v sredini mesta še eno ali dve moderni kopališči; razum tega še v trnovskem, šentjakobskem in šentpeterskem predmestju. kakor tudi v Vodmatu in Šiški. — Kopališča se bodo plodonosno rentirala. Sicer pa tu ne gre za čistost, ampak za ljudsko zdravje, snago in čistost. Delavci bodo bolj sveži in bodo ljubili bolj red, dom in družino kakor gostilno. Treba bo skrbeti tudi za razširjanje ljudskih in posebej še študentovskih poletnih kopališč (za poletno sezono), kajti pomisliti moramo, da imamo sedaj univerzo in 10

Vabimo na shod

volivcev SLS, ki se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliki dvorani hotela UNION.

Govorijo: poslanca

Dr. Anton Korošec in dr. Janko Šimrak
ter kandidati SLS za ljubljanski občinski zastop.

Somišljeniki SLS
pridite gotovo vsi na shod!

Volilni odbor SLS.

srednjih šol v Ljubljani. Na posebno vojaško kopališče bo treba tudi resno misliti. Na »Pasjem brodu« je premajhen prostor za vse občinstvo. Da se študentje in delavci ne morejo hoditi vsak dan v Savo kopat, je vsakomur jasno. Seveda, če se napravi ob Savi moderno poletno kopališče za moške in ženske — kakor ob Donavi — in se Sava zveže z električno železnico, potem je stvar vsa drugačna. — Treba bo resno misliti na posebno poletno žensko kopališče.

S kopališči so v zvezi tudi druge javne naprave, ki služijo meščanu in delavcu po končanem delu za oddih in razvedrilo. To so javni nasadi, parki, šetališča, igrišča. O teh bo treba enkrat resno govoriti v občinskem svetu, ne pa kakor so delali dosedaj liberalci n. pr. s trgom »Tabor« i. dr.

Iz konstituentne.

SRBIJANEC ZA NEDELJENO SLOVENIJO.

Razveseljivo je, da se človek lahko tudi sredi najhujših političnih bojev prepriča, da je — hvala Bogu — pamet vendar še internacionalna, nadstrankarska, v naši državi tudi nadplemenska; kajti tisti vrli strankar, ki nikdar ne pogleda preko plotu svojega dnevnega časopisa, mora priti do prepričanja, da ima njegova stranka monopol na vse vrline. (Pri nas je na primer narodno in državno edinstvo monopol demokratske stranke.) Seveda je malo politikov, ki bi hoteli stopiti s svojim »oddvojenim« mišljenjem pred javnost, ako se ne strinjajo z oficielno politiko svoje stranke.

V tem oziru je napravil častno izjemo poslanec Ljuba Jovanović iz radikalne stranke dne 20. aprila t. l. Izjavil se je brez vseh pridržkov proti vladnemu načrtu glede § 95., ki določa za posamezne »oblasti« maksimalno število 700.000 prebivalcev. Izrečno je konstatiral, da obžaluje, da se Slovenija razdeli v dve pokrajini, in se skliceval na svoje tovariše, s kako vztrajnostjo se je boril v svoji stranki proti tem škodljivim določbam ustave. »Jaz sem mnenja, da mora ostati Slovenija cela (nedeljena), da bo naša zapadna mejna marka proti zapadu in osrednji Evropi, da bo tem močnejša pri svoji lastni odbrani in pri obrambi nas vseh.«

Kar imajo posamezni deli našega naroda na sebi dobrega — in slovensko pleme ima na sebi zelo mnogo dobrega — to je treba gojiti; posameznim plemenom je treba omogočiti, da nadaljujejo svoje lastno kulturno, gospodarsko in politično (samo ne državopolitično) življenje, da si ohranijo vse, kar so iz preteklosti prinesli s seboj res svojega, domačega, narodnega.

Tako je govoril mož, ki je za ujedinenje jugoslovanstvo delal že 10 let pred svetovno vojno in se razgovarjal v Zagrebu, Dubrovniku in Splitu s hrvatskimi politiki o načinu, kako bi se izvedlo ujedinjenje v čim večjo zadovoljnost vseh plemen. Kajti zavedal se je, da ima vsako pleme svoj »mentalitet«. Belgrajčan misli, da ne more dati bratu boljše državne ureditve nego je ona, v kateri se on dobro počuti; Zagrebčan bi pa zopet rad razdelil državo na šest

Delavno ljudstvo zapomni si!

Na predlog sedanjega mestnega magistrata je določen delavnik za volivni dan. Zato

proč z reakcionarnimi bankokratii!

Volivci!

maščujte to zakrknjeno sovraštvo do delavnega ljudstva.

Ugonobimo liberalce pri teh volitvah!

Volit gremo v torek jutraj ob osmih.

Kroglico spustimo v četrto skrinjico!

Za nas velja volivna dolžnost!

Vsi kot en mož za SLS!

pokrajini, ki bi se upravljale po hrvatskem vzorcu itd.

Pripomnimo naj še to, da Ljuba Jovanović ni govoril ne o »klerikalizmu« in ne o »avstrijanstvu«; oboje je nekaka »prečanska« demokratska specialiteta.

INTERPELACIJE NASIH POSLANCEV.

Belgrad, 22. aprila. (Izvirno) Na interpelacijo poslanca Hohnjeca glede ceste Maribor—Radgonski okoliš je odgovoril minister za javna dela, da je ministrstvo sklenilo zgraditi cesto od Čmureka do Sv. Elija in da je zato dovoljenih 2 in pol milijona kron. — Na interpelacijo poslanca Sušnika glede zgradbe železnice Brežice—Novo mesto je minister za promet odgovoril, da je zgradba te proge lahko izvedljiva in da bo vlada pričela to zgradbo, kakor hitro bo vlada za to dobila posojila.

SEJA NAČELNIKOV STRANK.

Belgrad, 22. aprila. (Izvirno) Danes dopoldne se je vršila seja načelnikov strank, ki je razpravljala o tem, kako dolgo naj se vrši generalna debata o ustavi in koliko govornikov naj govori. Dr. Korošec je zavzemal stališče, da se ima generalna debata podaljšati še po pravoslavni Veliki noči in da se ima vsem govornikom dati neomejena svoboda govora. Konkretni sklepi se niso storili, pač pa se je ugotovilo, da prevladuje mnenje, naj se glasovanje o ustavi, kar se tiče generalne debate, vrši po pravoslavni Veliki noči. Jutri se seja načelnikov nadaljuje.

Poslanec Gostinčar za svobodo delavstva.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Današnja dopoldanska seja konstituante se je začela ob pol 10. uri. Po čitanju zapisnika se je prešlo na dnevni red. Prvi je govoril minister za promet Velizar Janković, ki je razlagal, zakaj je vlada predložila ustavo v predležni formi in zakaj da noče zgodovinskih pokrajin. Brani vladni načrt, ki da ni reakcionaren, marveč je delo kompromisa. (Burni ugovori od strani opozicije.) Nato je minister ljuto napadel Slovence in Hrvate, katerim je očital, da delajo zoper to, da bi država dobila čimprej ustavo.

Za njim govori komunist Kaclerović, kateri kritizira načrt s komunistič-

nega stališča. Trdi, da je ustava razrednega značaja in hoče zamčiti premoč buržuazije. Ustava daje največjo zaslobo monarhizmu, kateri v tej državi že čela desetletja vzdržuje reakcijo črne in bele roke in razteza svojo oblast tudi na ustavodajno skupščino. Komunistom ne more biti vseeno, ali bo Jugoslavija nazadnjaška monarhija ali pa republika s široko samoupravo. Kaclerović se izjavi za samoupravo približno v takem smislu, kakor jo zahteva Jugoslovanski klub. Končno izjavi, da bo ta centralistična ustava ravnotako zginila, kakor bo zginila »obznana«.

Na popoldanski seji, ki se je začela ob 5. uri, se je vršila debata glede interpelacije komunista Pavla Pavlovića na ministra za socialno politiko dr. Kukovca o prepovedi delavskih sindikatov.

Dr. Kukovec je zagovarjal vlado, ki da je prepovedala delavske strokovne organizacije, ker so se vanje zavlekli komunisti.

O tem se je začela živahna debata. Pavlović polemizira z ministrom dr. Kukovcem in brani strogo strokovni značaj delavskih društev.

V imenu Jugoslovanskega kluba izjavi poslanec Gostinčar: Vladno »obznano« je povzročil štrajk rudarjev v Trbovljah. Ta štrajk je bil stvarno popolnoma opravičen, ker je šlo za eksploatacijo delavstva od strani kapitalizma. »Obznano« je bila na mestu nasproti kapitalizmu, ne pa nasproti delavstvu. (Viharno odobravanje pri delavstvu.) Kapitalizem komandira vso našo politično javnost. Če je treba proti komu kakšne »obznane«, jo je treba proti krvosom delovnega ljudstva. Zaščititi pa je treba delavstvo, da bo uživalo sadove svojega poštenega dela. Namesto »obznane« je treba izvesti socializacijo. (Veliko odobravanje.) Za »obznano« ni bilo nobenega stvarnega povoda, tem manj, ker se ona razteza tudi na druge državljanke ter ogroža svobodo vsakogar, ki se ne strinja s to reakcionarno vladjo. Delavstvu je treba zagotoviti popolno svobodo združevanja.

V imenu social. demokracije je govoril proti vladi dr. Korun.

V jutrišnji seji govori prvi dr. Trumbić.

Politične novice.

+ **Protić proti Pašiću.** Protić je izdal novo brošuro »Tri dokumenti ili jedan list iz istorije naših dana«, v kateri donosa ekspozé o situaciji, podan dne 19. aprila 1920. l. regentu, pismo podpredsednika parlamenta, da Protićeva vlada ne pride več v parlament, dokler bo trajala obstrukcija demokratske stranke, besedilo ostavke Protićevega kabineta dne 17. maja 1920. leta in nazadnje pojasnilo k tem trem dokumentom. V pojasnilu govori tudi na dveh mestih o Pašiću in pravi: »Moram omeniti tukaj en neverjeten ali istinit in karakternističen dogodek. Med šefom stranke (Pašićem) in med menoj (Protićem) nikdar ni došlo do kakega resnega razgovora in diskusije o ustavi in naši državni ureditvi, četudi sem jaz to poskušal nekolikokrat in četudi se v stranki ve, da sem se jaz izmed vseh tovarišev največ zanimal za ustavno vprašanje in četudi sem jaz najživahneje sodeloval pri zgradbi ustave leta 1888., ko je bil šef stranke v emigraciji, in zgradbi ustave od l. 1901. in pri ustavni reviziji od l. 1903.« In na drugem mestu piše Protić: »Čul sem, da je 14. aprila v

klubu radikalnih poslancev g. Pašić rekel: da je on za edinstveno državo, a jaz za federalizem ter da smo se radi tega razšli. Ako je ta moja informacija točna, tedaj bi mogla ta Pašićeva beseda značiti samo to; ali da on sam ne ve, kaj je federalizem, ali je mislil, da je treba take besede rabiti za voljo večjega efekta besed v klubu.« To se pravi, Protić očita Pašiću, da je ali neumen ali zloben. O demokratski stranki Protić v svojem pojasnilu ponovno dokazuje, da je demagoško-reakcionaren in razkrojevalen element v naši državi, »ki se je prav posebno favoriziral, ki pa je stalno in sistematično kazal neprijateljsko razpoloženje proti Hrvatim in Slovincem«. Kljub temu ji služijo v Belgradu kot zvesti hlapi naši liberalci in samostojneži.

+ **Proti svobodi.** Zagrebška zemaljska vlada in občinska šolska sveta v Zagrebu in Osijeku sta zapovedala, da se mora šolska mladina na ljudskih in srednjih šolah obvezno vaditi za sokolski zlet in da se mora zleta tudi udeležiti. Mi smo slejkoprej mnenja, da se naj šolska mladež ne uporablja za prireditve nobenega društva, ako ni sama udeležena in se ne udeleži prostovoljno. Da taka priprosta zahteva zdrave pedagogike ne gre našim oblastem v glavo, je res čudo.

+ **Češkoslovaška narodna cerkev.** »Prager Presse« poroča iz Olomuca, da se je na tamkajšnjem zborovanju v prisotnosti srbskega škofa iz Niša Dositeja sklenilo, da se zedinita češkoslovaška narodna cerkev na Moravskem in v Šleziji s srbsko pravoslavno cerkvijo. — To bi pomenilo, da se je takozvana narodna cerkev na Češkoslovaškem sama razcepila, ker se je te dni poročalo, da so na Češkem zavrgli spoj s pravoslavno cerkvijo in si izbrali svojega lastnega škofa v osebi nekega bivšega župnika. Usoda vseh takih sekt.

+ **Amerika odklonila posredovanje za Nemčijo.** Nemška vlada se je obrnila na predsednika Zedinjenih držav Hardinga s prošnjo, da bi prevzel posredovanje v reparacijskem vprašanju in določil vsoto, katero ima Nemčija plačati zaveznikom. Nemška vlada se je obvezala, da bo razsodbo popolnoma izvršila. Kakor poroča brzojavka iz Washingtona, je ameriška vlada odklonila prošnjo, naj bi Harding prevzel posredovanje, privolila pa je v to, da bo, če predloži Nemčija take predloge, o katerih se bo dalo razpravljati, opozorila nanje zaveznike, tako da bi se pogačanja mogla čimprej pričeiti.

+ **Prometna konferenca v Barceloni** je končana. Devetnajst držav je podpisalo pogodbo glede tranzita, trinajst držav je podpisalo pogodbo o režimu plovnih rek, v kolikor se tiče mednarodnih interesov. Danska je podpisala zapisnik, ki se tiče režima po vseh plovnih rekah, in petnajst držav je podpisalo izjavo o pravici tistih petnajstih držav do mednarodne zastave. Končni akt so podpisali vsi udeleženci.

+ **Mažarska narodna skupščina** je začela razpravljati o zakonskem načrtu glede odda e premoženja, glede hranilničnih vlog in kontokorentnih zahtev ter o vlogah tujezemskih in inozemskih akcij.

**Ljubi ančani! Vsi ki ste
za samoupravo občine volite
Slovensko ljudsko stranko,
njena skrinjica je četrta.**

Dnevne novice.

— **Spominska plošča** † dr. Lovru Pogačniku. Dne 16. avgusta se odkrije v Kamni gorici spominska plošča † dr. Lovru Pogačniku na njegovi rojstni hiši. Pri tej slavnosti bodo prisostvovali člani Jugosl. kluba in bo govoril v imenu kluba dr. A. Korošec.

— **200 odpuščenih delavcev v Vevčah** zopet sprejetih na delo. Včeraj dopoldne so se vršila v Vevčah pogajanja med delavskimi organizacijami in tovarno pod predstvom zastopnika soc. skrbstva dr. Mraka. Po odločnem nastopu zastopnika JSZ glav. ta nika Komlanca se je tovarna udala in pristala na to, da takoj zopet sprejme na delo vse odpuščene delavce s polno plačo za čas brezposelnosti. To je uspeh odločnih intervencij naše kršč. soc. delavske organizacije v Ljubljani in Belgradu.

— **Umrli** je dne 22. t. m. pri Fari na Blokah Marjeta Ponikvar, dolgoletna vrla hišna gospodinja in skrbna mati dvanajstero otrok, od katerih je umrla le ena hči, kot sestra usmiljenka v Ljubljani, od drugih je vseh živih otrok pa je najmlajša hči že 20 let (s. Olga) v Makedoniji; dva sinova pa sta duhovnika, mlajši v Ameriki, Cleveland, O., kot župnik pri sv. Vidu. Pokopina je bila vdova nad 35 let, ter je šla v boljše življenje v starosti 81 let. Svetila ji večna luč! Priporočamo ji v pobožno molitev vsem! Pogreb bo v nedeljo dopoldne, 24. t. m.

— **Na gloma je umrla** v Žužemberku Ivanka Sicerli, ki je toliko časa zvesto in potrpežljivo gospodinjala svojemu bratu-organistu. V četrtek dopoldne je v kuhinji pripravljala kosilo, pa ji je prišlo slabo, sesedla se je na tla in ko je na ropot prihitel iz sosedne sobe njen brat, jo je našel mrtvo. Gospod jo je poklical hitro, a vendar pripravljeno, ker je še tisto jutro, kakor vsak dan, prejela svojega Zveličarja. Naj počiva v miru, blaga duša! Pogreb bo danes ob 7. na pokopališče v Žužemberku.

— **Umrli** je v soboto dne 16. apr. v Olševku Apolonija Pogačar, dobra vzorna mati in gospodinja. N. p. v m!

— **Sodna preiskava proti predsedniku Orlovске zveze Pircu Jožetu** ustavljena. Drž. pravdnštvo v Mariboru je ustavilo preiskavo, o kateri je liberalno časopisje svojčas tako glasno poročalo. Cela preiskava je dognala neutemeljenost ovadbe, katero je napravil carinik, ki je s svojim surovim postopanjem najprvo povzročil incident, na pritisk liberalnih sokolskih krogov v Mariboru. Vse govorice o obsodbi, o gonji proti Srbom, so se torej razblinile v nič. Liberalno časopisje je zopet za eno blamažo bogatejše. Res, smolo imajo naši liberalni listi pri iskanju protisrbskih elementov. Zahtevamo pa, da carinska oblast pokliče na odgovor carinika, ki po krivici ovaja ljudi, s takimi ovadbami gotovo ne veča ugleda carinski oblasti.

— **Italijanska duhovščina** gradiščanskega dekanata v javnem pismu v »Idea del Popolo« ostro obsoja fašistovsko gonjo zoper nadškofa dr. Sedeja in zaključuje svoje pismo nadškofu z besedami: »Vselej z Vami, vselej za Vas!«

— **Preganje slovenske duhovščine v Istri.** Vsled pritiska fašistov so zapustili v zadnjem času Istro gospodje župniki lovranski, žminjski pri Pazinu, vodnjanski in župnik iz Sv. Nedelje pri Labinju.

— **Koprivnica.** Z ozirom na dopis iz Koprivnice v našem cenjenem listu z dne 20. 4. t. l., št. 88, dopisniku nabrži ni bilo znano politično prepričanje župnika, zato vprašuje: »Kaj pravi g. župnik na to?« — Namigava, kakor bi tudi ta vlek el jarem samostojnih po koprivniških »lepih belih« cestah in »romantičnih« klancih. Odločno izjavljam: Kakor je le en pravi Bog, le en pravi Kristus, le ena prava cerkev, le en pravi krst, le ena srečna večnost na verskem polju duhovnega življenja, tako more tudi logično le ena prava stranka biti na političnem polju državljanskega življenja. Zato ne bo treba iti v službo k Samostojnim niti župniku, niti cerkovniku in organistu v Koprivnici, saj sta oba prepričana, da je le SLS oziroma Kmetška zveza edino

XIV.

Zdej ma pa naše demokratije pr frak. Ke sa s pa mislel, de uja tku kmal spet kašne vultive. Ke sa pu zadneh vultivah prromal u Belgrad in sa tam ustanovl iz slabostojnežem družba z umejena zaveza in tku dubl ublast u soje ruke, sa kar ud vesela nurel. Dohtar Kukuc je kar pu en nog skaku po belgrajskem razrukanem flajštre: Zdela nam u ušeničca cvetela; zdelo se uja dal kšefti delat, je vrisku ket kašn pastir na gmajn in prec sa začel mešetart za Sluvence. In kšeft je šou tku, de ni mogu jt bulš. Srbska ulada ni umazana; soje ldi bulš plača, če ji delaja tlaka, kokr naš kapitalisti. No ja; sej na plača iz sojga varžeta. Za kua ma pa nas pa Hrvate?

Na, zdej sa pa kar naenkat spet vultive tle in družba z umejena zaveza je pršla u škripce, ke nima nč družga za pukazat ud sojga neumornga delvajna, kokr

soje pouhne varžete. Ja, tu je križ! Pred vultivam je ta družba z umejena zaveza ublebvala ldem pu dežel, de jm u še dež tku zregulirala, de u šou sam tekak, kedrga uja putrebval. Toča u kratkinmal kar dol udprau' in de zavle tega u ušeničca tku rastla, de ja uja slabostojneži lohka kar slišal kuku raste. Mestnem ldem sa pa demukratari ublebil, de uja dauke in pa dragina za useli udpraul in usa reč tku zreguliral, de uja trgouci lohka soj blagu dragu in z velikem dubičkam predajal, lde uja pa vseen pu cen kepval.

Slabostojneži pu dežel sa jm verjel in sa jh vulil. Zdej hodja pa na pule puslušat, če res ušeničca kej bl hitr raste, kokr je preh, ke sa mel še klerikalci u Belgrade za guvort. No, pa ni nč za videt in ne za slišat, de b se kej na bulš ubrnil, sam tulk sa du zdej dugnal, de u usa ušeničca, kulkr ja u pr nas in pa na Hrvaškmu dazurel, pu-stu sam minister zapraulajna pužet. Slabostojnežem pa tu sevede ni ušeč in prauja, de čja sami pužet kar sa sami usjal in hedi sa na soje puslanec; pusebn Pucna maja u želodce, ke jeh je ta nar bl putegnu. Pucl se jm pa lepu u pest smeja in s misl nati-hem — sevede nati-hem — »Buh dej nor-cem pamet, men pa zmeri dost izvoznoc, pa u usm pumagan in nekol več m ja na u tre-ba u Amerika udkurt.«

Demukratske puslanec pa tud pu mesteh zdej usj grdu gledaja. Zaduvoln ni-sa z nim ne trgouci ne kupci. Tista ublu-ba, de uma use pu cen kepval, je sp'avalu pu Iblanc. Beseda, de uja trgouci lohka dragu predajal, sa scer držal, ampak kar pr tem udirajn profetiraja, jm pa spet mi-nister za zapraulajna in udirajne pubere in u soja mauha pubaše. Tku, de ni zdej ne

tem ne unem nč pumagan. Ta mal ubrt-niki tud zdehujeja in jamraja, de je usa ta pulitka za ena figa; bl ke se matraja in ungauja, mn maja in usega tega je spet ur-žah sam minister zapraulajna in udirajna. Franketi je zadnč na tistmu farbarskem, čm rečt: protestnem shode, kar naraunast puvedu, de putrebujaja šuštari kupita in kneftra, žnidari šivanka, pušberari pa britu in žajfa, de drgač kratkinmal na morja žiut. Dohtar šaunik jm je use ublubu, še več kokr jm je treba, ke sa šli h nemu puvedat in se pukazat, de sa bli na farbar-skem shode, ke sa ga demukratari sklical zavle ubčinskih vultu. Ud dauku pa Franketi ni nč umenu; mende je sam pugruntu, za kua se tuki gre, zatu je raj mouču, de jh ni še on u zadrega spravu, ke jh že druh dost mrcvarja.

Sej jest b ud usega tega, ne ud za-upnga ne ud farbarskega shoda nč na vedu, ke jest h takmu dirndeje na grem zra-ven. Ampak slučajn sva se dubla zadnč iz mojmo starem prjat'am pr Figuc u štari — tam punavad deule moj prijatu sojga kojna u štala, kedr se prpele u Iblana. Tu je ti-sta štarija na Dunisk cest, ke je useli, ke-dr sa nas austrijsk časupisi farbal, de sma zmagal, taka fana visela iz strehe, de b lohka cela Figučuva hiša vajna zaviu in ja kam na murost udnesu, kamer b prauza-prau bl pasala, kokr u Iblana. No, pa men-de tku usi puznate ta palača na Dunisk cest in pa štarija noter, sej hodja demukra-tarsk frakari usak večer ke ldi ubirat.

U te štari sva se dubla pu demukra-tarskem nezaupnem shode in tle m je pra-vu, kuku slab stuji iz demukratarjem, de se že putaplaja u lastneh grehah in de na u nekol douh, de uja usi pugagal.

»Kua pa hodeš zraven? A b rad še ti z nim utonu?« sm jest prpounu.

»Kaj še! Jest že na bom. Sej me n-m-n-de puznaš, de nism tku naumen in de sm sam zatu demukratar, ke m bl kaže. Mene je sam ferbec gnou u Iblana, de b na last-ne uči vidu, kuku uja kubacal. Sej tud Iblančani dirjate na must in zjate u vuda, če ker notr pade, za kua b pa jest na smou ta špas pugledat?«

»A tak demukratar s ti?«

»A misleš, de sa ta druh kej bulš? Sam enga m pukaž, de b biu demukratar, če b na mou nč ud tega. Janez, takeh telet ni na svet.«

»Sej jh jest sam puznam. Puvej m raj, kua sa še kej družga novga puvedal na shode.«

»Nouga? Nč. Kua pa čja puvedat? Tu kar sa u Belgrade za Sluvence naredl, tu ja na uja pravl. Sej b puslušauci usa banda vn zmetal. A čja praut, de sa nam dauke puvišal, de sa za naše žule muzlmane, Pucl-na, Vošnaka kepil? Pena z luč! Tku naumn pa spet nisa. Iz kancelparagrafam sa se mal pubahal, de sa ga spravl pud streha in sa rekl, de b drgač blu ush Sluvencu u par tedneh konc, če b tega na naredl. Sam zatu, de b jm mogl bt Sluvenci du smrt hvaležen in pr ubčinskih vultivah enoglasn zajne glasvat. Dohtar Pestotnik je mal cviblu nad hvaležnost'a Sluvencu, zatu je pa za usak slučaj prpuroču pr volitvah unterfuzlajne, kulkr se u dal.«

»Pa ni nč puvedu, kuku s misl ta unterfuzlajne?«

»Pardon, Janez, u tem morm pa mou-čat. Tu nam je pa zaupen puvedu, ke sam zavle puduka u unterfuzlajn sa ja demu-kratari ta shod sklical.«

prava politična stranka, ker ima le-ta za podlagu svojega političnega programa — večnovečljiva verska načela rimsko-katol. cerkve, katera po vsej pravici govori na mestu Kristusa: »Jaz sem resnica, pot in življenje za vse ljudi, ki so prave volje!« — Fr. Doberšek l. r. župnik; Marko Zlender l. r., cerkovnik in organist.

— Iz Tržiča. Stanovanjska komisija za Tržič in okolico je izdala dne 15. aprila t. l. »Okrožnico«. V prvi točki se nam predstavijo može te komisije, katerih minister in zastopnik vlade je Lajovic, ta velmož na socialnem polju; takoj za njim je Jelenc, mož širokega in visokega socialnega poleta, dalje še dve markantni osebi, Zbalkar in Gorisek, kot častna straža Lajovčeva. Privzeli so še brivca Melhiora Ziblar. Najbolj zanimiva je točka 3. te okrožnice: Vsaka stranka v hiši mora imeti od komisije izstavljeno izkaznico, ki jo opravičuje do stanovanja v Tržiču. Za izkaznico mora prositi vsaka stranka sama pri komisiji tekom meseca marca. Po tem roku se odpove stanovanje vsem, ki ne bi imeli izkaznice. Točka 4. pa določa: Za priselitev ali preselitev mora vsakdo prositi komisijo, ki odkloni ali pa dovolji priselitev ali pa preselitev v Tržiču in okolici. Kdor bi se tega ne držal, se kaznuje s kaznijo do 20.000 K in z zapornikom do 6 mesecev! Ko so Tržičani to brali, so se spogledali in vzkliznili: Velik prerok je vstal med nami. Kot so se njeja dni Vodice proslavile z Johanco, tako se bo Tržič pr slavil z Lajovcem, predsednikom stanovanjske komisije. Vse stranke naj bi se klanjale temu, nedavno v Tržič prispelemu gospodu! In ta naj bi bil še tržički župan! Potem bi tudi tukaj občutili pravcati centralizem! Za večne čase se zahvalimo za take diktatorje. Kot v oni basni, ko so nekatere nespametne živali hotele lisico za župana, se mora tudi v Tržiču odločno zaklicati: le-ta nam županil ne bo! Ker da bi se hišni posestniki dali ukazovati s takimi fermani, kot so v 2. točki »Okrožnice«, da je vsako izpremembo v uporabi hiše prijaviti tej komisiji tekom 8 dni in da se revizija sme izvršiti kadarkoli — upamo, tako daleč se nismo. Radovedni smo pa najbolj, kako bo ta komisija dosegla, da bodo nekateri hišni posestniki pokazali malo več srca in razumevanja za ljudsko bedo, a malo manj gledali na svoje lastne udobnosti kot se glasi v okrožnici! — Morda bi kazalo, ko bi šli ministri te komisije z lepim zgledom naprej. Ker delavstvo posebno ni zastopano v tej komisiji, ga morebiti zastopa vladni zastopnik Lajovic! Torej zastopnik vlade in delavstva v isti osebi: ta dva popolnoma nasprotna si elementa je pa zmožen v sebi nositi samo Lajovic, ki je sicer v tej komisiji zbral le pristno liberalno blago še iz predvojnega doba!

— Dobrovska cesta od Viča do Horjula je v skrajno zanemarjenem stanju. Človek, ki se vozi po njej, je naravnost v smrtni nevarnosti. Ob kraju cela vrsta napeljav, a ne razpeljavanih gramoznih kupov, preraščenih od plevela, na sredi pa globoke vrtnine in luknje, v katerih zastaja cestna mlakuža. Ta cesta je pač najboljšje priporočilo prizadetega cestnega odbora za bližnje volitve.

— Otročja lahkomisljenost povzročila požar. Pri Glavanu v Strahomeru je služil devetletni pastir Ivan Turk. Dne 17. t. m. ob pol 4. uri popoldne je rekel Glavan pastirju, naj gre na kozolec po seno, kar je ta tudi storil. Glavan je šel v hlev. Ko je prišel iz hleva, je videl, da korolec gori in pogorel je do stebrov; škoda je bilo 40.000 kron. Pastirja, ki je pobegnil v gozd, so uловили otroci in ga pripeljali nazaj k Glavanu. Povedal je, da je zažgal kozolec misleč, da bo s ognjem sneg topil.

— Zažgan gozd. Gozd Tomaža Štularja iz Golice pri Predoslju je bil zažgan na štirih straneh. Na srečo so se pravočasno ogenj zapazili in ga pogasili. Najbrže je zažgal neki 15 letni deček iz — lahkomisljenosti.

— Kolo izposodil si je Vladimir Mladič dne 29. marca pri J. Štirnu v Kranju, toda pozabil ga je vrniti, vsled česar se zdaj za Mladiča sodne oblasti živahno zanimajo.

— Nesreča v tvařici. Ko je šival 34 letni delavec Ivan Sluga v tovarni Indus na Vrhniki jermen, ga je zagrabilo in ga vrglo v strop. Sluga je bil težko poškodovan.

— Roparski morilec prišel. Orožnika Ivan Gorjanc in Josip Krušič sta aretirala Ivana Mořino, ki je osumljen, da je meseca februarja umoril in oropal svojo mačeho Ivano Mořina v Daljnji vasi.

Ljubljanske novice.

Ij Velik delavski šod v Ljubljani. Včeraj zvečer se je v Ljudskem domu vršil velik delavski šod tob. delavstva in upokoencev. Shoda se udeležilo poldrug tisoč delavstva. Govorili so: Ana Simončičeva, Kremžar, Komlanec, Kogoj in Cvikelj. Šod je protestiral proti nameravanemu prikrajšanju pokojnine tob. delavstva, proti uvedbi 40 letnega službovanja, proti ukinjenju 8 urnega delavnika po malih obrtih ter za to, da se tob. delavstvo uvrsti v kategorijo državnih nastavljenecv.

Ij Obrtniki! Danes ob 8. uri zvečer bo v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica št. 12, sestanek obrtnikov z zanimivim predavanjem. Radi važnosti dnevnega reda iskreno vabimo naše obrtnike, da se sestaneka zanesljivo udeleže. Obrtna zveza.

Ij Zaupniki SLS vodmatskega okraja se vabijo za danes (sobota) zvečer ob pol 8. uri na važen volivni sestanek v društvenih prostorih pri Sv. Petru.

Ij Krajevni odbor SLS za frančiškanski in kolizejski okraj ima danes zvečer ob pol 7. uri v Jugoslovanski tiskarni prvo nadstropje, izredno važno sejo. Odborniki, pridite vsi! — Predsednik.

Ij Frančiškovi tretji red in inteligenca. Predava g. dr. B. V. Sedmo predavanje iz cikla referatov o sv. Frančišku Asiškem. G. predavatelj namerja v kratkih potezih podati zgodovino in razvoj III. reda, poudariti njegov praktični pomen in socialni vpliv na našo dobo. Letos teče sedemstoletnica te močocene organizacije, ki kljub sedmerim vekom še ni izgubila svežosti in mladostne prožnosti. O tem priča visoko število članov III. reda; sedaj znaša isto blizu tri milijone. Poudariti pa moramo, da III. red v drugih narodih ni morda samo za nižje sloje, kakor je to javno zmot-

Delavci, obrtniki, uradniki!
Nihče Vam ne sme kratiti volivne svobode.

Liberalni bankokrati, ki imajo 24 ur prostega časa na dan, so določili, da trajajo volitve

samo od osmih zjutraj do petih popoldne.

S tem so Vam hoteli vzeti možnost soodločevanja pri teh volitvah. Kaznujte njihovo zlobo. Dokažite, da se zavedate, da tirajo centralisti naše mesto v propad.

Vrzite vsi svojo kroglico v četrto skrinjico.

no mnenje pri nas, temveč je v njegovih vrstah lepo število odlične inteligence, kulturnih delavcev in sploh izobraženstva. Predavanje se vrši v nedeljo, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v Jugoslov. tiskarni (III. nadst.). Vse katoliško misleče izobraženstvo vlnudo vabljeno! — NB. Predavanje »Frančišek Asiški in umetnost«, nadaljevanje in konec, se radi obolevosti g. vseuč. prof. dr. Mantuanija odloži na prihodnje dni. Objavljeno bo v časopisih.

Ij »Navadni človek« bo v nedeljo, dne 24. aprila točno ob 8. na Ljudskem odru. To komedijo, v vseh treh dejanjih polno smeha in sale, je spisal znani srbski satirik Bran. Nušić. Na Ljudskem odru jo priredi dijaški odsek v režiji N. Velikonje. Med odmori sodeluje iz prijaznosti »Trnovski dijaški orkester«. Predprodaja vstopnic se vrši pri gospe Modic in v Novi založbi.

Ij Starošinski družabni večer s prodavnjem in čajanko se vrši v soboto dne 23. t. m. v dvorani akademskega doma. Miklošičeva cesta. Predavanje bo zelo zanimivo in večer obeta biti kar najprijetnejši. Vabljeno so nanj vsi gg. starešine in člani slovenskih katoliških akademskih društev, posebno pa družine članov in članice Krščanskega ženskega društva in družabnega kluba. Pričetek točno ob pol 8. uri zvečer.

Ij Slov. glasbeno društvo »Ljubljana« ne napravi v nedeljo, 24. t. m. izleta na Rožnik in vsled tega tudi napovedana maša ob 10. uri dopoldne odpade. Izlet se vrši v nedeljo dne 8. maja.

Ij 40 let delovanja v enem podjetju. Včeraj je praznoval nadledovodja strojnih tovarn, gospod Fran Windisch, svojo štiridesetletnico. Vstopil je leta 1881 v prejšnje Tönniesovo tovarno za stroje, kjer deluje skoraj neprenehoma. Želimo mu še mnogoletno delovanje!

Ij Gostovanje gospe Irme Polakove se vrši prihodnji teden v terek in četrtak. Umetnica nastopi en večer v operi »M. Nitouche«, drugi večer pa v operi »Prodana nevesta«. Predprodaja vstopnic se prične v nedeljo dne 24. t. m.

Ij Iz gledališke pisarne. Predstava »Gospodič Julije in Don Pietra Carusa« je naznaniena v časopisih in v Gledališkem listu za soboto 23. t. m. pomočoma za abonement A. Opozorjamo in popravljamo, da se vrši omejena predstava za abonement B.

Ij Javni nameščenci SLS se pozivajo, da se gotovo udeleže sestanka danes zvečer ob 8. uri v navadnih prostorih.

Ij Demokratska protekcija ali kako je prišel mesar Jesih do prve stoinice. Za Ljubljano stoji mesarske stoinice. Vsak mesar, ki je nanovo svojo obrt začel, je moral postaviti svojo stoinico na zadnjem mestu. Če je kdo umrl in njegovi dediči niso več izvajali obrti, so se vsi mesarji pomaknili za eno stoinico naprej. To je bila stara navada. Letos je pa magistrat napravil na ljubo svojim protežirancem izjemo. Pred vse druge mesarje je postavil mesarja Jesiha. Čudno je le to, da se ljubljanski mesarji kljub temu vlečejo za to magistratno gospodo.

Ij Hišni posestniki ljubljanski, zlasti v šentpetrskem, kolodvorskem in drugih okrajih, kjer so vozili težki tovarni avtomobili z železnimi kolesi po cestah, naj se spomnijo v terek, 26. t. m., magistratne JDSarske gospode ter se ji zahvalijo pri volitvah za zasluge, ki jih ima ta stranka za to, da so njih hiše do temeljev razmijane, tako da bodo njih hiše, če pride kak potres, postale razvaline. Stokrat so zahtevali po listih in drugače, prizadevali hišni posestniki, naj se prepovedo takoj nečuvne vožnje s težkimi avtomobili, ki so poleg hiš tudi ceste uničili ter vznemirjali bolnike, toda magistrat in JDSarski oblastniki so spali in molče odpravljali rušenje premoenja someštanov. Šele 22. marca t. l. torej za volivno agitacijo, je JDSarska večina na rotovžu prepovedala te vožnje, ki so od prve vrata sem napravile milijone in milijone škoda na hišah, ki so vse razpokane ter je odletel omet po nešteti sobah. Prej se tem gospodom niti v lastno običinsko korist kot lastnikom cest ni zdelo vredno, izdati primerne prepovedi. Saj so vozili med drugimi tudi težki, vařonski avtomobili družbe »Balkan«, ki je v rokah cenene Jadranske banke, najvišjega zavoda JDSariev in zaščitnice »Jutra«. Uboge ljubljanske hišice in njih gospodari, ki niso vojni dobičkarji ne milijonarji in med katerimi je mnogo starih obrtnikov in ostarelih privatnih nastavljenecv! Pri predstojeh volitvah se bodo dosedanjim močotcem na magistratu gotovo primerno zahvalili.

Ij Izjava. G. Anton Zorko je kot kandidat NSS govoril na shodu v Mestnem domu dne 21. aprila v imenu nižjih uslužbencev in nižjih državnih nastavljenecv. Zoper nastop Antona Zorko člani »Društva državnih uslužbencev« odločno protestirajo. Anton Zorko je sicer predsednik imenovanega društva, ki je povsem nepolitično, toda za njegov nastop ga ni nikdo pooblastil. Nastop Zorkov na shodu v Mestnem domu je zloraba predsedniškega mesta, zoper katero člani društva najod-

ločneje ugovarjamo. G. Zorka društveni člani pozivamo, naj miruje in v enakem smislu več ne nastopi, ker bomo člani primorani proti njemu podvzeti korake, ki mu ne bodo ljubi. Dosedaj smo marsikatero nerednost v notranjinski društva potrpeali, s takim nastopom pa bo minulo naše potrpljenje. Trdno smo prepričani, da bo odbor storil svojo dolžnost in izrekel Zorku za njegov nastop »zahvalo«.

— Ljubljana, dne 22. aprila 1921. »Člani društva državnih uslužbencev«.

Ij Nered v opernem gledališču. Kritika je zadnje čase ostro in upravičeno prijemala nezdrave razmere v naši operi. Kovačev nelep nastop je povzročil velike demonstracije in ogorčenost akademikov. Medtem se je pa zgodil drug dogodek, ki ne predstavlja gledališke uprave v najzornejši luči. Blagajničarka opere gospodična Albina Avbeli je shranjevala inkasirani denar doma in 20. t. m. zvečer, ko ni bilo nje in njenih staršev doma, je bilo vlomljeno v stanovanje in odnesenih 80.000 kron. Upravno ravnanje opere je izjavilo, da je škoda pokrita in govori se, da je pokrtil gospod upravni ravnatelj iz svojega 80.000 kronski primanjkljaj. Policijski dela s polnim parom, da izsledi vlomilce, toda vprašanje nastane, zakaj ni upravno ravnanje dnevno obračunalo z blagajničarko in zakaj jo je s tem postopanjem prisililo, da je morala nositi denar domov, ko imajo vendar v gledališki pisarni varno Wertheimerco za shrambo denarja. Skandalom v »Samopomoči« je sledil zdaj še upravni nered v kr. operi. Zanimivo je, da se najnovejšega opernega skandala najbolj vesele tisti mošični krogi, kateri delajo na to, da bi prešli ljubljanski gledališči v upravo konzorcija znanih ljubljanskih bankirjev.

Ij Ljubljanski trg. Mesno vprašanje se je rešilo na sledeč način: mestna občina bo dobavljala v bodoče poljubno število volov, tako da bo lahko krila celotno potrebo Ljubljane. Za te vole se bo določila vsak teden prodajna cena, ki bo kolikor mogoče nizka. Za prihodnji teden je določena cena 28 K prednji del in 32 K zadnji del. Za vse one mesarje Ljubljane, ki ne bodo jemali volov od mestne občine, velja istotako maksimalna cena 28 do 32 K kilogram volovskega mesa ter 20 in 24 K za kg kravice in bikovega mesa. Za četrtke dne 21. t. m. objavljena prodajna mesa po 28 do 32 K se je za dva dni zakasnila, pač pa se vrši v soboto dne 23. t. m. v večjem obsevu. Tvrda Popovič se je iz lastnega nagiba zavezala, prodajati na svoji stoinici v šolskem dvorodu volovsko meso po 28 in 32 K kg. Glede kvalitete mesa se mora izključiti iz trga kravice in bikovo meso, dovolilo se pa bo prodajati to blago na posebno označenih stoinicah po močno znižanih cenah. Mesa vseh vrst je bilo pretečeni teden na trgu dovolj, samo svinjskega mesa nekoliko primanjkuje, ker slanina močno zastaja in vsled tega otežkuje klanje prašičev. V trgovini z mastjo vlada po celi državi precejšnja kriza. Vsled domnevanega naraščanja cen pri masti pred nekaterimi meseci so se nakopičile velike zaloge masti, ki se danes težko prodajajo. Tržna cena pri prodaji v veliki množini je padla na 43 K za kg. Glede kvalitete je treba biti skrajno previden. V ostalem je trg dobro založen. Na cene špecerijskega blaga vpliva visok kurz lire zelo neugodno. Moka se vzdržuje še nadalje na ceni 17.50 K za kilogram.

Ij Ukraden je plahbi iz belega platna za pokrivanje voz na Trnovskem pristanu št. 14 pri Alojziju in Valentinu Accetto. Kdor plahito izsledi in dostavi, dobi lepo nagrado.

Ij Ročna damska torbica se je našla. V njej je listek tvrde Hamann in poštno-prejemno potrdilo. Torbica se dobi v naši upravi.

Ij Dve tovarniški nesreči. V Pollakovi tovarni je poškodoval stroj na roki delavca Cirila Čemařarja in Ivana Snoja.

Ij V Ljubljani aretirana mednarodna tatova. Poltejski nadzornik Gruđen in detektiv Kramer sta 9. t. m. v hotelu »Triglave« aretirala Dunajčana artistu Josipa Fleischerja in ključavničarja Otona Holca. Ker je bilo v kovčku gledališke obleke v vrednosti najmanj 100.000 kron, se g. Gruđen precej sumil, da gre za kako tatvino. Fleischer je povedal, da bi bil rad odpotoval v Trst, ker da je tam dobil od švedskega konzulata potni list. Tudi Holc je povedal, da je nameraval v Trst potovati. Ko je na policijskem ravnanstvu Fleischerja in Holca g. okrajni nadzornik Toplikar izpraševal, odkod imata toliko gledališke garderobe, je pa naznanil kapitan v Novem Sadu g. dr. Milutinovič, da sta v Ljubljani zaprta Dunajčana ukradla garderobo igralcu Jovanu Janjisu in pobegnila proti Ljubljani, kjer so ju pa je zaprli.

Ij Pretep v cukrarni. V cukrarni so se opolnoči tri stranke, ki so bile seveda v »rozičah«, sprle in na to poštno stepo. Tri osebe so bile ranjene.

Cerkveni vestnik.

c Glavno letno zborovanje Moške in mladeniške Marijine družbe v Križankah bo v nedeljo dne 24. aprila 1921 ob pol petih popoldne v dvorani križevniškega samostana v prvem nadstropju (vhod na levi strani cerkve pri železnih vratih). — Na dnevnem redu sta poročili o evharističnem in apostolskem odseku, dalje volitev novega predstojništva, ter slučajnosti. — Ker je dolžnost vsakega člana, da se udeleži tega glavnega zborovanja, se pričakuje, da brez tehtnega razloga nihče ne izostane.

Dijaški vestnik.

d Zarja. Dne 15. t. m. je napravil tov. predsednik Ivo Marinček diplomski izpit za geometra in postal s tem starešina Zarje. Na poti v službovanje mu želimo vsi Zarjani obilo uspeha v delovanju po starem Zarjinem geslu: »Bog in narod!«

Vestnik S. K. S. Z.

* Kamnik. — Nad vratmi v pritličju »Kamniškega doma«, obrnjenimi na prostorni Glavni trg, se je pojavila zelena deska z belim napisom: »Čitalnica SKSZ«. Tukajšnji dekanjski odbor SKSZ je dotični, dokaj zanemareni prostor z velikimi stroški spremenil v prav prijazno bralno sobo, jo opremil s primerno notranjo opravo in jo izročil prave izobrazbe željnim ljudem dobre volje v uporabo. Name-njena je ta »Čitalnica« domačinom in okolčanom, ki v petek in svetek v obilnem številu prihajajo v Kamnik. Odprta bo od nedelje naprej vsak dan ob 8. ure zjutraj do 9. ure zvečer. Na razpoloženje bo okoli 50 časopisov religiozne, splošno poučne, leposlovne, strokovne, politične vsebine. Obiskovalci čitalnice nimajo druge obveznosti, kakor rabiti jo tako.

kakor zahteva njen namen, in točno se držati čitalniškega reda, ki je dovolj očitno v njej razglašen. Nekoliko slovesne otvoritve bo v nedeljo 24. t. m. ob 11. uri dopoldne. Vabimo prijatelje, zlasti člane naših organizacij.

Orlovski vestnik.

Šentviško orlovsko okrožje še enkrat opozarja na orlovski tabor na Šmarni gori dne 1. maja. O. Z. je izposlovala polovično vožnjo za izletnike, ki pridejo z vlaki. Odseki, ki se nameravajo poslužiti te ugodnosti, naj nedomoma naznanijo Orlovski Zvezi v Ljubljani število udeležencev, da jim ta dopošlje izkaznice, katere naj odseki potem sami izpolnijo. Obenem naj O. Z. nakažejo za vsako izkaznico 1 K. Voznina se plača pri postajni blagajni in bo veljal vozni listek za obe strani. Izkaznice za kosilo dobijo zastopniki odsekov, ki so naročili kosilo na Gori, takoj po končanem taboru. Skupen odhod na Goro je po prihodu vlakov iz postaje Vizmarje ob pol osmih. Sv. mašo s pridigo bo daroval na Gori ob 9. uri preč. g. dekan V. Zabret. Čujemo, da se tabora udeležijo tudi naše vrlo delavstvo, organizirano v J. S. Z. v Ljubljani, katero bo takoj po našem otvorilo svoje zborovanje. Priglasenih je že tudi nekaj skupin v narodnih nošah. Br. Orli naj pridejo v krajih, kdor ga nima, pa v narodni noši! — Ob pol treh popoldne se vrše tačenski cerkveci, blizu veseličnega prostora, pete litanije. Skupen odhod na vlak je ob pol 7. zvečer. Vsa stvar se preloži na Vnebohod samo v slučaju skrajno slabega vremena.

Tržiški odsek Orla priredi v nedeljo dne 24. aprila ob 8. zvečer v »Našem domu« velezanimivo burko v treh dejanjih: »Čez leto dni«, ki je nadaljevanje splošno priljubljene igre: »Pri belem konjčku«. Vstopnice se dobe v brivnici ge. Tavčar! Vsak naj si vstopnico že prej preskrbi, da ne bo navala pri blagajni pred igro! Kdor se hoče res iz srca zopet nasmejati, naj ne zamudi te ugodne prilike!

Najnovjša poročila.

SPOR V RADIKALNEM KLUBU.

Belgrad, 22. aprila. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila seja radikalnega kluba, v kateri je prišlo do velikega spopada med pristajši Pašića in Protića. Spor se je vnel v glavnem radi tega, ker je minister Janković v današnji seji skupščine govoril skrajno netolerantno zoper Hrvate in Slovence. Dr. Momčilo Ivanić je izstopil iz radikalnega kluba, ker mu klub ni dovolil govoriti v generalni debati. Dr. Ivanić je namreč nameraval govoriti proti vladni ustavi in se zavzemal za sporazum s Hrvati in Slovenci.

BORBA ZA KORITA.

Belgrad, 22. (Izvir.) Iz povsem zanesivega vira izvemo, da se tajnik Samostojne kmetijske stranke dipl. agr. Jamnik poteguje za poverjenišтво za kmetijstvo.

NOVI DAVKI.

LDU Belgrad, 22. aprila. (ZNU) Povodom razprave o predlogu novega državnega proračuna, so se pričela v finančnem ministristvu dela za določitev novih viro državnih dohodkov. Kakor znano, niso projektirani dohodki v preteklem letu, izvemši takse, dosegli onih uspehov, kakor so se pričakovali. Ob tej priliki se je ukinil davek na poslovni obrt, ki je doslej dal 10 milijonov dinarjev. Namesto njega se bo uvedel direktni neposreden davek, izdelan po vzoru francoskega, nemškega in avstrijskega zakona o poslovnem davku na izključni promet v državi na podlagi uslug, ki jih nudi država posameznikom. Načrt, izdelan v ministristvu za finance, bo predložen finančnemu svetu v pretres. Poseben poslovnik za praktično izvedbo tega davka, bo izdelan naknadno skupno s tarifnimi postavkami tega davka. Razen tega se misli z izenačenjem davčnega zakonodajstva zvišati državne dohodke, seveda na ta način, da se dosedanja organizacija zbiranja državnih dohodkov postavi na novo stabilno podlago. Razen tega se dela v direkciji posrednih davkov na zakonu o taksah in izenačenju pobiranja posrednih davkov. Zatem se ima še urediti racionalno izrabljanje državnih imetij.

KAZENSKKE ODREDBE PROTI NEMČIJI.

LDU Pariz, 22. aprila. (Havas) Na konferenci, ki se je vršila danes dopoldne in katere so se udeležili Briand, Foch, Buat, Weygand, Doumer, Loucheur in Seydoux, se je razpravljalo o mnenju francoskih izvedencev glede kazenskih odredb, ki bi se eventuelno uvedle proti Nemčiji.

KRIZA V NEMŠKI VLADI.

LDU Berlin, 22. aprila. (DunKU) Pred sejo državnega zbora in potem je vladalo po hodnikih državne zbornice živahno vrvenje. Govorilo se je splošno o krizi, ki preti izbruhniti v vladi in ki se tiče predvsem državnega kancelarja in ministra zunanjih poslov. Ne očitajo jima politike zadnjih dni, temveč predbacivajo jima, da sta izza londonske konference do zadnjega časa igrala popolnoma pasivno vlogo, katere posledice so se ravno zadnje dni pokazale. Ako pa pride do vladne krize, sodijo, da se na temeljih koalicije ničesar ne izpremeni.

ZENSKA VOLIVNA PRAVICA NA GRŠKEM.

LDU Atene, 22. aprila. (Agence d'Athenes) Komisija za revizijo ustave je danes z veliko večino sprejela načelo za žensko volivno pravico.

Prosveta.

pr Borba. Drama v treh dejanjih (štirih slikah). Spisal John Galsworthy. Prevaj. O. Zupančič. Režiser O. Šest. Da dramatična sila ne leži v kopičenju dogodkov, temveč v duševnem interesu, nam priča vsaka boljša drama posebej. Čim bolj je en sam dogodek notranje ožviljen, tako da zaigrajo v osebah duševne orgle, kakor da se oglasile vsem uglasilecem naključ, po svoje, naravno, tembolj se bližamo dramatični resnici: človeku. Ničesar v dramu ne iznajdemo, temveč le odkrijemo in spoznamo, kar že davno vemo. To je storil Galsworthy v svoji Borbi. Predstavnikom vsakdanjih gesel je pogledal do dna duše s čistim mikroskopom in brez socioloških teorij in postavil v boju ne samo splošna gesla vsakdanjih bojevnikov, temveč objektivno dognane in priznane duševne funkcije: ne silimo samo razložiti temveč tudi misli. Vse to je mojstersko razgibal v goli situaciji štrajka, ki vzkliči do intenzivnega dejanja, da umirajo najneodolnejši in padejo najboljši. V pol dne se izhruje borba, ki ima zapisano kot ekspozicijo: štrajk je trajal že vso zimo. Upravni svet in tovarniško delavstvo si stojita nasproti — pa masa, višja in nižja, živi od tujih mozarov, od razpoloženja, gre za vrtom, zato se izločajo iz nje dva orjaka in stojita v boju proti tovarni, proti družini in okolici. Proti vsem tem le mimogrede — s mislimi sta drug drugemu. Anthony, predsednik upravnega sveta in Roberts, zastopnik delavcev bojujeta ta poudini boj. Le ta dva ne poznata nature, usmiljenja, temveč samo načelo in misel. Zato padeta oba. Anthony, stari premišljeni nasprotnik delavskih pravic in Roberts, zanešeni zagovornik prihodnosti. V tej mojsterski situaciji je Galsworthy krasno rešil nalogo objektivnega opazovanja in nepristranskega misleca. Nam leži vse jasno na dlani kakor stara resnica, enostavna, naravna. Le bojevnik vzplami ob nji, da misli bolj na boj kot nanjo. Tako postaja boj za socialno pravičnost boj za absolutno dobro in sovražstvo proti absolutno slabemu na vsaki strani. Vsak boj se dogmatizira na načelu Arimana in Ormuzda, se izloča iz življenjske celote, tok življenja pa ga pogazi, ker čisti elementi niso življenje. Zato je Galsworthy kot pravičen opazovalec poslal toliko bojevnikov vseh vrst med oba leva bora za idejo in nazor, da prevrnejo oba. Poudaril je v nji življenjski princip, in s tem rešil tudi problem. Kompromis. Krasno je grupiral: po sest in zavest moči, nemislečo brezumnost in čustva, pravico in pravičnost, naturo in duha, mladost in starost — v samih poprečno dobrih ljudeh. Lepo je označil žene delavcev in gospode: edino žene dogme prav nič ne doživijo, ker mislijo in sovražijo s srcem. Za moč imajo občutek, za nasprotnika črt. Žena je najbližja življenju in vendar je do smrti zvesta tujim nazorom. Robertova žena umrje od lakote. »Čemu vse to?« se vprašujejo tajniki. Dva najboljša moža sta strta — in le eno ženo so izstradali! Ali je še kje globlja tragika vsakdanjega življenja — če pomislimo, da so pogoj poravnave prav tisti, ki so jih predlagali zmerni glasovi pred štrajkom. Vsa velika umetnost Galsworthyeva pa se čuti v begu pred plehko vsakdanjostjo, ki je največja nevarnost te časopisni snovi. Vse je iskreno, brez poze, celo brez geste, a ogreje in drži — saj se je ugrejel pisatelj sam. Resnica ga je užgala. — Predstava je gotovo med letošnjimi najboljšimi, zamišljena po režiserju in podana po igralcih s posebno ljubeznijo. Predvsem ima Roberts g. Rogoza dve močni potezi: pisateljeva oseba, ki je malce privzdignjena do ritmične retorike in lastna stvaritev, v kateri je še močnejše poudaril zaprtga vernika; ta poteza je odločilna za središče vse igre. Anthony g. Pregarica je še tudi v igri krepko boril za svojo posest in jo v 3. dejanju trdovratno obdržal. Končni prizor med Anthonyem in Robertsom je do blaznosti resničen. Drugi del igre gre na račun mase, gosposke in delavske, kjer smo videli značilne tipe Scantleburyja (g. Peček), sluga Frosta (g. Šest), zlasti tajnika Tenha (g. Zelenjak) in delavcev Thomasa (gosp. Danilo), Jaga (g. Kuratov). Gosp. Kralj je v svojem Harnessu podal trezno in odločno osebo strokovnega tajnika, ki je gotovo bila med njegovimi najlepšimi figurami. Delavski šod je spretno aranžiran, pa ljubitemu je masa preveč prozorna.

Fr. K.
pr Pomladanski koncert »Ljubljanskega Zvonca« nam je nudil veliko užitka. Novost je bila ta, da je ves večer izpolnil samo en skladatelj, — Adamič, ki je dokazal, da ga vojaka ni ugonobila, pač pa poglabila. Jasno se je videlo, da je začel hoditi nova pota (Dekle moj, prinesi vode, samospevi, pa tudi ženski dvospevi, Svata). Novo tudi to, da je bila večina zborov pa tudi dva samospeva zloženih na narodno besedilo — rahel opomin, da ne rečem resna grožnja pesnikom, naj vsaj zdaj pa zdaj poskušajo gledati življenje človeka kot tipa, ne samo človeka kot posameznika, to se pravi podatki in pesmi čustvovanje v kolikor je lahko skupno vsem, ne pa samo tega, kar more v posebno izrednih slučajih v skoro nepristopnih globinah posameznika. Dasi bi seveda ne hotel trditi, da je n. pr. Peruzzi »Za plotom« pokazal tisto navno fantovsko srbsorilost, ki bi jo bil morda rad, pa se mu je zmlinčala v slabo prikrito pobot. — Adamič ni užigal samo s svojo živo melodiko, izrazilo ritmiko, ampak tudi besedilo jasno, kot iz živega kama izklesano, v živi krvi okopano je v ne mali meri pomoglo do nenavadno lepega uspeha. Med najlepše moramo šteti že omenjeno »Dekle moj, prinesi vode«, ki gre na globoko; »Solnce sije, zeleni livada«, sijajen ženski zbor v pestro se prepletajočih kanoničnih oblikah; zelo, zelo mehki, sanjavi, rosi »Večere«; »Če ti ne boš moj bi bila lahko narodna.« »Svata na poljan« je napravila mogočen, vesel, spomladenski nastroj primeren sklep. Čudno, da se je v Ljubljani ugnezdila razvada pustiti klavir zaprt celo pri spremljanju velikih zborov. Pa bi bilo bolj prav, če bi bil odprti. Zbor je to pot tako dobro pel kot še nikoli. Glasovi so se zivali v prijetno, dokaj zaokroženo celoto. »Res, da je bilo še marsikaj nekam raztrgano, da pevec kolekaj daljših zlogov, zlasti punktiranih nikoli do konca ne vzdrže, da se zato skoro vsaka beseda sama zase z neko trdoto konča, toda navzlic tem, po večini poslušavcev neopaznim slabostim, je napredek tako velik, da ga moramo poudariti. Prevodnja J. Prelovec je bil počaščen z mogočnim vncem. Gosp. Križaj je s svojim obsežnim, mehko donečim, polnim, v vseh legah izrazitim basom (višina pa skoro le včasih malo preobutno vibrira) užigal zlasti s pesmijo »Nocoj je svetla noč, ki jo je moral celo dvakrat ponoviti. Tudi njemu je bil poklonjen enako mogočen vncem. »Ave Maria« s svojo neprestano zvonko malo terco v spremljanju, »Pesem nočnega čuvaja« s krepko izrazitostjo bosta še dolgo učinkoviti. Gosp. kapelnik Brezovšek je tehnično dovršen, rahločuten spremljevalec, ki se zna podvreči vsakršni meni pevčevega čustva in se pevčevih nazorov z ljubeznijo okleniti. Končno še eno misel: ali bi ne bil čas, da bi si g. Adamič poiskal dobro scenično učinkovito besedilo za opero? Zdi se nam, da bi mogel vsaj zastaviti plug in odrezati prve brazde vzporedno z Verdijem, Bizetom. Res je prerokovanje sploh težka reč, v muziki pa še posebej; to da njegova — rekel bi — intuitivna spretnost, zgrabiti položaj in njega bistveni značaj na lahek, izrazit, jasev in hkrati tipičen način — tipčen v smislu, kot smo ga zgoraj določili — prenesti v glasbo, bi mu brez dvoma igraje pomogla preko

veliko težko, ki jih tako delo samo po sobi s seboj prinaša. Če še upoštevamo njegovo nad vse prozorno, z malo sredstvi delujočo, pa vendar kar pestro, celo bujno instrumentacijo, bi utegnili dočakati delo, ki bi trajno vzdržalo. Seveda, prvi pogoj je: dober libret.

K.
pr Osrednje profesorsko društvo kraljevine SHS na mednarodnem kongresu srednješkolskih učiteljev v Parizu v dnevih od 28. marca do 5. aprila 1921. Pred kratkim je poročal pri seji v konferenčni sobi human. gimnazije delegat slovenske sekcije za kongres v Parizu, ravnotej dr. V. K. r. u. n., o poteku in pomenu našega kongresa. Ti kongresi so se čisto mladi: prvi je bil leta 1913. v Gentu, kjer so bili samo zastopniki Francije, Belgije in Holandije; potem je izoblikovala svetovna vojna; drugi je bil lani v Strasburgu, kjer sta bili v to mednarodno združenje srednje, profesorjev sprejeti društvi čehoslovških ter luksemburških profesorjev. Letos, na tretjem kongresu v Parizu, so bila še sprejeta prof. društva Španije, Italije, Norveške, Švedije ter Jugoslavije. Krog torej stalno raste. Bodoči kongres v letu 1922. bo v Luksemburgu. Na dnevnem redu so bile zlasti tri točke: 1. reorganizacija srednjih šol (splošno se je poudarjalo, da pred izpolnjenim 11. letom otrok ne bi smel v srednjo šolo; dalje, da se koedukacija povsod dobro obnaša in je edina Italija, ki je še nima; da se pred končanim 13. ozir. 14. letom ne more spoznati, je-li gojence bolj nadarjen za human. ali za realne predmete i. dr.); 2. kako naj bi ti kongresi pomagali zblížavati narode in v smislu miru vplivati po vseh državah, in 3. kako omogočiti mladini raznih narodov medsebojno dopisovanje, pa tudi študiranje v tujini (z izmenjavanjem). Bilo je o tem mnogo temeljitih referatov. Sklepal se pa ni; to so bile le bolj smernice za posamezne države. Naš delegat je bil o ustroju francoskih srednjih šol: od 1.—3. razr. se po vsaj državi uče materniščine in latinščine ter nekaj realij, a imajo samo po 20 tedenskih ur! S 4. razr. se cepi dolje enotna šola v dva oddelka (nekako naša gimn. in realka), a pod istim ravnanjem in v istem posloju, in pozneje (s 6. razr.) se cepi še drugič, da ima končno 4 vrhove (hum. z grščino, gimn. z lat.), »realno« in nekakšno našo »teh. srednjo šolo«. Povsod pa je 8 razredov. In na prav mnogih zavodih so internati, lepo urejeni (višjegimnazijec n. pr. ima vsak svojo sobico! S kakšnimi občutki bo to čul naš vseučiliščnik!) Študij (solina i. d.) je silno drag, a kljub temu je srednješolcev zelo dosti, in sicer iz nižje buržuazije (zakaj višja daje svoje otroke v trgovske akademije i. d.). Kako nižji sloji stroške zmerejo? Ker so silno varčni. Vsaka rodbinica skoro poseduje od prednikov rento. G. delegat je ob tej priliki tudi poudaril, da Francozi nikakor ni tako razuzdani in neumeni, kakor nam ga slikajo naturalistični romani; tak romanopisec vzame en slučaj, mi, v tujini, pa mislimo, da je ves narod tak. Seveda je v Parizu dovolj demimondk, a te žive od tujih visokih gospodov. Tudi glede brezveststva da imamo preilrane predstave: v neki gimn. kapeli n. pr. je videl vzdano marmarato ploščo s kratkim, ali genijim napisom: Svojemu ranjaku, dobremu izpovedniku X. »ammoniere« — v spomin. Posebno lepo, spoštljivo se obnaša Francoz nasproti materam v narodu. Naš delegat se je seznanil tudi z zastopniki raznih narodov, kar nam bo — namreč družstvu — prav bodilo. Videl je takoj, da Srbi uživajo ogromne simpatije pri Francozih. (Zastopnik sekcije Beograda je bil prof. Jeremija Živanović.) Pa tudi Slovence poznajo. Skupina Belgijcev in Luksemburžanov je na vsak način hotela imeti podatkov o nas. Profesorja dr. P. Brežnik in dr. Ant. Debeljak, ki se v tem solskem letu mudita v Franciji (na stroške franc. vlade!) sta hitela po raznih knjigarnah pariških in res naša dva izvoda spisa našega rajnega dr. Jan. Kreka: »Les Slovincs« v francoskem prevodu. Ob neki priliki je trčil tudi z zastopnikom Italije. Dotični gospod je takoj vprašal, če Slovenci še vedno tako silno mrze Italijo zaradi aneksije naših krajev. Naš delegat je seveda odgovoril, kar je bilo prav. Ob raznih prilikah je občudoval tudi sijajne govornike: tako je med drugimi ob nekem zborovanju vso družbo razvela gospa dr. Steinkuševa iz Zagreba, zastopnica sekcije Zagreb, s svojo krasno francosko ter veliko humanistično izobrazbo. — Za svoje skoro dve uri trajajoče poročilo je žel g. predsednik dr. Korna živahno pohvalo.

pr Razstava narodnih motivov in osnutkov. Društvo »Probudna« je ob priliki ustanovnega občnega zbora priredilo lepo, zanimivo razstavo risb, ki obstoje in pristnih domačih, narodnih motivov in osnutkov. Razstava se nahaja v pritličju tehniške srednje šole soba št. 15 in je za občinstvo še odprta. Razstavo so si doslej ogledali zastopniki učnih, obrtnih in trgovinskih panog; pridno in z zanimanjem pa posejajo razstavo naše srednje šole in učilšča. Razstava je v resnici za vsakega izobraženca, ki se zanima za narodno, domačo umetnost, zelo zanimiva. — O razstavi prinesemo obširnejše poročilo.

pr Risarska in slikarska šola v Ljubljani. G. akad. slikar Franjo Sterle namerava v področju novo ustanovljenega društva »Probudna« otvoriti meseca maja šolo za risanje in slikanje na tehn. srednji šoli v Ljubljani. Šola bo trajala do konca junija in bo tvorila glavne predmete: portret in akt po naravi, kostimi (draperija, noča), modeliranje in proučevanje narodne ornamentike in kompozije, dalje teoretične predmete: anatomija, perspektiva, barvna kemija, arhitektura (oblikoslovlje), grafika in umetna zgodovina. Poučevali bodo razen g. akad. slikarja Frana Sterla tudi gg. akad. slikar prof. Šaša Šantel, akad. medaljev prof. Volavšek, prof. arhitekt. Kregar in akad. slikar Maksim Gaspari, ki gotovo jamčijo kot sami umetniki in znanstveniki za najboljši uspeh in ugled te šole. Šola bo imela v prvi vrsti namen dati splošno naobrazbo v umetnosti s predavanji in deli in tudi za pripravljanje na kako umetniško visoko šolo. Sprejemajo se dame in gospodje in tudi mlajši s primerno šolsko izobrazbo civilnega ali vojaškega poklica. Zglasti se je treba čimprej pri tajništvo društva »Probudna« g. prof. Volavšku na »Tehniški srednji šoli«, ker drugače se društvo na prepozno prigrasitev ne bi moglo ozirati. Čas pouka in honorar se določijo pozneje po številu in želi skupnih obiskovalcev, v kolikor se jih bo moglo upoštevati.

Gospodarsko.

BORZA.

Zagreb, dne 22. aprila. (Izvirno) Na današnji borzi je znatno padel Berlin, ki je notiral 200—208. Po sklepu borze se je Berlin okreplil in so se vrtili sklepi po 203. Ravnotako je padla Praga na 189—190. Po sklepu borze Praga čvrsta ter se kupuje po 190. Italija je trajno čvrsta ter je dosegla kurz 675. Tendenca Dunaja pa je slaba. Današnji kurzji so sledeči: Budimpešta 53.50—54 (52—53), Berlin 200—208 (222), Italija 675 (672—674), London 553—561.50 (559—561), Newyork (kabel) 142 (141), Newyork (čeki) 140.50—142 (140), Pariz 10.40—10.43 (10.36), Praga 189 do 190 (192.60—193), Curih 24.65 (24), Dunaj

21.35—21.51 (21.75), dolarji 139.50 (138), carski rublji 70—80 (70—75), češkosl. krone 191 (190), napoleonidori 475—480 (477), nemške marke 200—205, leji 215—216 (218), lire 658 (650—655). V oklepaju kurzi prejšnjega dne. g Zborovanje živinorejcev na Vrhniki. V nedeljo, 24. t. m. ob treh popoldne se bo v gostilni »Mantua« na Vrhniki vršilo zborovanje živinorejcev vrhniškega okraja v svrhu razmotrivanja živinorejskega vprašanja za tamnojšni okoliš. Zborovanja se bosta udeležila tudi zastopnika Kmetijske družbe in poverjenstva za kmetijstvo.

g Studija o izenačenju davčnih zakonov. Izpod peresa g. Dušana Letice, načelnika v ministrstvu financ v Belgradu izide sredi maja t. l. knjiga: »Zakonski sistemi neposrednih poreza v kraljevini Srba, Hrvata i Slovence i kritični pogledi na rešenje našeg poreskog problema«. Knjiga bo tiskana v latinici in obsegala približno 12 tiskanih pol. Stala bo s poštnino vred 50 K. Prednaročila — natisnilo se bo le omejeno število izvodov — sprejema predsedstva pisarna finančne delegacije v Ljubljani. Delo zasluži splošno pozornost, ker nas seznanja z davčnimi sistemi drugih pokrajin in ustvarja s kritičnim primerjanjem prvo in najvažnejšo podstavo za izenačenje davčnih zakonov v naši kraljevini. Knjiga načena vprašanje, ki je velike važnosti za naše narodno gospodarstvo; zato naj bi jo naročili najširši krogi naše javnosti, posebno industriji, trgovci obrtniki, deparni zavodi, odvetojniki i. d., v katerih interesu je, da dobimo končno izenačene davčne zakone, ki bodo vztrajali gospodarskim razmeram in davčni moči Slovenije.

g Nove novčanice na Ogrskem. Ogrska je dala tiskati del svojih novh novčanic v skupni vrednosti 22.2 v inozemstvu. Tisk stane 6.9 milijonov avstrijskih frankov. V kratkem se izvrši zamenjava. Medtem, ko se tiskajo v inozemstvu samo večje novčanice, se manjše tiskajo v Budimpešti, in sicer v iznosu 1.77 milijarde. Stroški natiska teh novčanic znašajo 55 milijonov kron.

g Papirnat denar v Nemški Avstriji in na Ogrskem. Avstrijsko-ogrska banka izkazuje po stanju z dne 15. marca, da je bilo v Avstriji v prometu 38.774.33 milijonov kron novčanic, torej od prejšnjega izkaza za 244.9 milijonov več. Na Ogrskem pa 15.910.22 milijonov, torej za 46.4 milijonov več. — Res ubog papir.

g Novi krediti za celisko cinkarno. Ekonomsko finančni komite je odobril na svoji zadnji seji večji kredit za državno cinkarno v Celju.

g Revizija železniškega tarifa. V ministrstvu financ izdelujejo nov železniški tarif. g Carina in papirnat denar v Bolgariji. V Bolgariji znaša agio pri vplačevanju izvozne in uvozne carine v bolgarskem papirnatem denarju 900%.

g Znižanje cen ameriškega jekla. Ameriški trust »United States Steel Corporation« je znižal cene jekla. Znižanje znaša za vse jeklene izdelke 12% z izjemo jeklenih cevi in jeklenih mrež.

Odprto pismo

gospodu Švrku na njegov članek »Rogaška Slatina« priobčen v »Novi dobri št. 44 z dne 14. aprila leta 1921.

1. Gospodičine Stembrovič nisem jaz nikdar vrgel iz stanovanja in ji rekel, naj spi na prostem v solunski kopeli. O intervenciji generala Sturma v tej zadevi mi ni popolnoma nič znanega.

2. O zadevi Riboli mi je toliko znano, da je prilikom protestnih manifestacij proti Italijanom prišel k meni bivši ravnotej Herg in me opozoril, da se nahaja med gosti tudi italijanska družina Riboli iz Rebre in da je nevarnost, da gostje iz ogroženosti to družino napadejo, in mi je svetoval, naj se jim svetoje, da zdravilišče zapuste. To se je tudi zgodilo. Ker pa njenega soprega slučajno ni bilo tu, se je svetovalo gospej Riboli, naj ostane, v javnost pa naj se preveč ne kaže.

3. Da bi bil jaz kdaj v javnem lokalni nahajališču Krzmanovič iz Beograda, o tem mi ni popolnoma nič znanega. Vem pa, da je prišla nekoč, zadnje dni njenega tukajšnjega bivanja k meni v pisarno se prižgala, da v našem zdravilišču ni nobenega komforta, kakor ga je bila vajena drugod v inozemstvu, da pogreša v sobi gorlo in obenem mrzlo vodo, kakor je bila povsod navajena, in da ne bo več prišla kot gost v Rogaško Slatino. Pri tej priliki sem ji omenil, da za enkrat naše zdravilišče še ni tako modernno urejeno, da bo pa v zdravilišču upravi na tem ležalo, da se tudi s časom izpopolni in modernizira. Spraznal sem gospo Krzmanovič sploh šele par dni prej, ko me je na njo slučajno opozoril restavracijski najemnik g. Martinovič.

4. O sramotnem načinu znižanja takse od 300 kron na 150 kron napram zdravniku dr. Fenyőju mi ni prav nič znanega. Z njim se je glede puste ravno tako po prepisih ravnilo, kakor z vsemi drugimi zdravniki. Izjem se ni delalo prav z nikomur.

5. Glede narodnosti moje osebe in moje družine se sklicujem na vso slovensko javnost. Naj ona govori, če mi ima kaj očitati. Mislim, da je že dovolj dokaza, če omenim, da sem bil leta 1911 premeščen kot stotnik od domačega domobranskega pešpolka zaradi tega, ker sem bil jaz edini Slovenec, kateri je pri svoji stotniji kazal skrajno narodnost.

6. Za mojo rodbino, ki šteje (s samsko sestro moje soproge) sedem oseb — in ne samo dve osebi — sem si izbral nič manj in nič več kakor nekdanje staro stanovanje, ki so ga vedno imeli ravnoteji, razven Herga, kateri je zavzel celo vilo Jankomir z 12 sobami. Okupiral je pa tudi vse podstivo, ki se je nahajalo v vili. Ravnotej namenjano stanovanje še sploh ni pripravljeno in tudi v njem se nisem stanoval.

Ravnateljka pisarna obstoji iz štirih in ne sedmih sob, in ustreza kakor je sedaj urejena, šele zahtevam in ugledu, ki ga je staviti na pisarno prvega zdravilišča naše kraljevine. Ravnateljka pisarna do sedaj še niti čakalnica ni imela. Gospodu Švrku moram seveda še posebej na uho povedati, da ste dve sobi namenjeni za mariborsko ekseptno banko, ki se je za časa sezije rabila in najemajno plačala. Ravnateljka pisarna v zagrebškem domu obstoji iz pisarne ravnatelja, pisarniškega asistenta, upravitelja materialij in čakalnice za stranke (goste). Za goste bo pa na razpolago cela vila Jankomir z 12 sobami. Ali vam je to premalo skrb za zdravilišče?

7. Očitke glede oglikave kopelji, dijetelne kuhinje in tople vode itd. zavram za svojo osebo. Vem iz lastne skušnje, da je oglikova kislina bilo le z veliko težavo iz inozemstva dobiti mojemu prečniku, kakor tudi meni in da je ravnotak do bilo zdravilišče cel vagon te stvarine, tako da za leto ne bo v tem oziru pričakovati zadržev. Dietetna kuhinja se je po vedila za časa mojega dveh prednikov. Obnesla se ni, ker je bila kontrola nezadostna iz tehničnih ozirov. Pa tudi glede zara-

čumbe napram gostom premalo ekonomično vodenje vled neopravičene popustljivosti leta 1919. Tako sem izvedel od verodostojne strani.

Končno pribijem še to v vednost javnosti, da še nihče dosedanjih ravnateljev ni užival tu pri tako obsežnem in zelo težavnem službovanju miru. Razupitost je v tem oziru postala že opravljena, ker o tem poglavju zgodovina Rogaške Slatine dovolj jasno govori. Pričakovati je pa čedalje hujši časov, če se upošteva vse one momente, ki bodo igrali pri tem trgovskem podjetju veliko ovirajočo vlogo. In ti momenti se danes ustvarjajo. Najboljše ideje bodo šle v »ič« bo imela Slatina ravnatelj samo na poskušajo za eno leto.

Leta 1910 se je vzdignila cela Slatina zoper takratnega ravnatelja Mullija in je zahtevala njegovo odstranitev. Drževali so pa poraz, ker je bila Mulliju dana prilika, da je nastopil tožbeno pot. In baš to je dalo povod, da si je utrdil pozicijo, kar je bilo zdravilišču le v prid. Razmere so se s časom ublažile, tako da je bilo mogoče medsebojno življenje. Tudi si je bil takratni deželni odbor v polni svesti, da ima ravnatelja štiliti, kadar je treba. Danes je to nepoznana stvar!

Tudi publika, ki poseja dandanes zdravilišče, ni več dostojna, kakor je bilo to pred vojno. Tu ne dela noben narod razlike. O tem poglavju se je tudi razpravljalo pri kongresu zdravilišč itd. meseca decembra v Zagrebu. Evo! Odlomek referata: »Sedajšnji gosti ne drže se kučnog reda, ponajhuje se nepristojno, glasno psuju i proklinjajo itd.« in eva! Odlomek tozadevne resolucije: »— nadalje da se pozove sve škole, sveštenstvo, oblasti, kulturne institucije i štampa, da djejuju odgovno na mla-dež i odrasle, da se stane na put neradu i da se društveni sosaobračju svede u predratne forme.«

Da, dal gospodine Švrk, o tem poglavju bi vam zamogel ravnatelj in upravitelj konstatirati v zdravilišču marsikaj zanjočnega povedati iz lastnih izkušenj. To so pa grde stvari, katere smo morali pogoltniti in no smemo v javnost z njimi, ker bi to ne bilo v prid zavodom, katerim načelujemo. Ne-potrebnost je in prav nič ne bo v korist našim zdraviliščem vaše postopanje. Mi smo taktični, vi pa ne! Vlačuga politika, proč od zdravilišč!

Rogaška Slatina, dne 16. aprila 1921.

CIRIL DOLENC.

Strojna industrija v Sloveni.

Po prevratu je poleg domačega podjetja Kastele & Zabkar za našo strojno industrijo prišlo v poštev še prejšnje nemško podjetje G. Tönnies in nemsko podjetje A. Samassa. Nacionalizacija teh dveh podjetij je bila hitro provedena in po zružitvi vseh treh strojnih tovarn je nastala velika delniška družba »Strojne tovarne in li-varne d. d.«.

Da so »Strojne tovarne in livarne d. d.« prva strojna tovarna v Jugoslaviji, ni treba posebej omeniti. Strojna industrija pri nas na jugu ni bila nikdar razvita in v agrarni državi, kakor je Jugoslavija, je naravno, da se mora vseoko stojiča industrija kot je strojna, pokazati šele ko se razvije drugo industrijske panoge. Vkljub temu, da je Jugoslavija poljedelska država, pa mora imeti svojo strojno industrijo, da ne kupuje po nepotrebnem v inozemstvu, kar si izdeluje lahko sama.

Velikanski gozdovi Slovenije in Bosne nam garantirajo uspešen izvoz lesa in lesenih izdelkov. Številne žage, katere že obstoje in katere še vedno nastajajo, morajo imeti svoje stroje za obdelovanje lesa. Tudi finejše lesne izdelke, predvsem pohištvo, mora tako bogata dežela lesa, kot je Jugoslavija, v velikih množinah izdelavati. Ne samo za se, temveč tudi za inozemstvo. Vse te tvornice potrebujejo posebne stroje in te stroje si mora Jugoslavija izdelavati sama. To prvo našo je prevzela takoj domača slovenska tvornica in postavila izdelovanje strojev za obdelovanje lesa, torej žag, krožnih in tračnih, polnojamčnikov, vencičank, skobelnic, strojev za špičenje lesenih evkeov, cepilnih strojev, brusilnih strojev itd. na svoj program.

Žage leže navadno ob vodah, katere jih ženojo s pomočjo vodnih koles in turbin. Tudi mlinska industrija, ki v poljedelski državi mora prevzeti veliko nalogo, potrebuje vodna kolesa in turbine. Za to so si »Strojne tovarne in livarne« postavile kot drugo veliko nalogo izvršitev vodnih koles in turbin, potem pa tudi celotnih mlinskih naprav.

Lesna in mlinska industrija potrebuje v svojih delavnicah povsod transmisijske dele za prenos gonilne sile od lokomobil, vodnih koles ali turbin do onega stroja, ki dela, torej do žage ali mline. Vse te mlinske dele, osi, tečaje, jermenice, sklopnice itd. izdelujejo »Strojne tovarne in livarne« v svoji posebni delavnici. Pri tem niso navezane nikakor na inozemstvo, ker vlivajo vse železne in kovinske dele v svojih lastnih železo-livarnah in kovino-livarnah. Za vse te izdelke so se tovarne specializirale tako, da bolj in bolj izpopolnjuje svoje delo, da jim je mogoče, da bolj in bolj znižujejo cene strojev in transmisijskih delov.

En važen del kovinske livarne je staroznana zvonolivarna, ki je posebno v zadnjem času vled svojih izbornih izdelkov zaslovela v celi Jugoslaviji. Med vojno je Avstrija oropala naše cerkve tako, da imajo zvoniki večinoma samo po en zvon. Dolgo let bo preteklo predno bode vsaka cerkev opremljena z vsemi potrebnimi zvonovi. Zvonovi, katere izdelujejo »Strojne tovarne in livarne« iz najfinejšega bronu, so se že v prvih dveh letih obstoja domačega podjetja razširili v celi Jugoslaviji. V Belgradu, v Banatu, na Hrvatskem, pred vsem pa v Sloveniji so številne cerkve dobile nove zvonove. Vsi odjemalci so tako zadovoljni s temi domačimi prvotnimi izdelki, da povsod odklanjajo železne zvonove, ki so se tu in tam pojavili kot vojno nadomestilo. Velika diferenca v ceni med železnimi in bronastimi zvonovi nikakor ne oškoduje za velikanski razloček med zvonjenjem bronastega in med zvonjenjem železnega zvona.

Vsled velike potrebe naših cerkva so »Strojne tovarne in livarne d. d.« pričele zidati veliko novo zvonolivarno, katere bo 3- do 4-krat večje množine zvonov izvrševala, kot dosedanja zvonolivarna. Ze vsled tega se bo cena zvonov znižala, vrhutez pa je upati, da bodo kovine še nadalje padale v ceni tako, da bode v doglednem času mogoče vsaki cerkvi namestiti zgubo pri »Strojnih tovarnah in livarnah«. Država je priznala čez vse uspešno delo domače zvonolivarne s tem, da je nastavila veliko zaščitno carino za zvonove. »Strojne tovarne in livarne« stoji po vsem tem s celim svojim delavim programom na stališču narodne potrebe in bode brez dvoma v nekaj letih lahko za-dostile vsem potrebam strojnih izdelkov Jugoslavije.

Kovinska tovarna podjetja ima še eno važno nalogo, to je, da preskrbuje Jugoslavijo s potrebnimi armaturami, pred vsem naše železnice, ki imajo velikansko potreščino. Da se mora pod takimi razmerami narodno podjetje v najkrajšem času razviti do velikega obrata, je naravno in pri tem ga bodo brez dvoma podpirali narodni kapital in narodni delavci, bodisi oni, ki konstruirajo stroje, bodisi oni, ki v delavnicah pri strojničah služijo vsakdanji kruh.

UZAJEMNA POSOJILNICA V LJUBLJANI

R. Z. Z. O. J.
preje Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
Kongresni trg št. 19. Poleg nunske cerkve
obrestuje

hranilne vloge po 4%
vloge v tek. računu po 3 1/2 %

Benini in invalidni davek plača posojilnica sama.
Vrednost vlog je zjamčena v popolnoma varnih posojilih in drugih dobrih
naložbah, poleg tega jamči za vloge lastno premoženje zadruge v
znesku 600.000 K ter člani z jamstveno glavnico z 3.000.000 K
daje

posojila na osebni kredit, proti vknjižbi na posestva, na vrednostne papirje,
menice in proti zaznambi na službene prejemke i. t. d.

Prodaja srečke

državne razredne loterije.

Pojasnila in prospekti brezplačno!

Tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenburgova ul. 4.

PODRUŽNICE: **MARIBOR** Gosposka ul. 38. **NOVO MESTO** Glavni trg. **KOČEVJE** Štev. 39.

Barva vsakovrstno blago.
Kemično čisti obleke.
Svetlozlati ovratniki, za-
pestnice in srajce.

Najnižje cene!

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVIC nasl.

LJUBLJANA

Mestni trg št. 19.

Točna postrežba!

Priporočila
veliko izbire perila za
dame, gospode in novo-
rojenčke.

Pietene jopice, rokavice,
nogavice.

Kravate, svila, stezniki.

Toaletne potrebščine.

Galanterija.

Vse potrebščine za šivilje
in krojače.

H. Suttner

Ljubljana 3,
Mestni trg 23.

Največja zaloga ur, zlatnine in sre-
brnine. Lastna protokolirana tovarna
ur v Svici.

Prvovrstne

Pfaff šivalne stroje

za šivilje, krojače in čevljarje z večletno
garancijo ter posamezne dele, igle, itd.
za vsakovrstne šivalne stroje priporočila

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

„ORIENT“

družba z o. z. preje
Brata Eberl in Jančar & Co
Ljubljana, Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „Union“.

Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev,
lakov in steklarskega kleja. Velika
zaloga kemičnih in rudniških barv,
barv za umetnike, raznovrstnih čop-
plčev, vseh potrebščin za slikarje in
pleskarje.

Matias BELLAN, d. d., Dunačeb (Bačka)

Mehanična tvornica konopnine nudi konopnino za čiščenje strojev.
ter industrija vrvarskega blaga nudi konopno predivo za prejo in
zgoščevanje, vrvi za transmisije in zastore, razne pasove, vrvi za perilo,
ladje, splave, ribice, mlino, vozove, kleti, zvonove ter dvigala itd., kakor
tudi blago za poljedelske, gospodarske in industrijske namene, dalje viseče
postelje, aparate za tečevadbo, mreže za ribice, vrvi za hmelj in tobak,
razne konopljene spage, konjske odeje itd., nadalje juta blago za proizva-
janje slamnic, jute sukanca za vezanje trt ter za pošne urade itd. Prodaja
na debelo in drobno. — Telefon številka 3. — Brzjavi: Bellan, Dunačeb.

KUPUJTE

LE PRI:

JOS. PETELINC

LJU LJANA - Sv. Petra nasip 7.

če rabite šiv. stroje za rodbinsko
in obrtno rabo, igle, olje, ter posa-
mezne dele. Istotam vse potreb-
ščine za šivilje, krojače in čevljarje
ter vse galanterijsko blago
na drobno in debelo

Cene solidne! Postrežba točna

POLNOGUMIJASTI OBROČI

za tovarne avtomobile

PNEVMATIKO

za kolesa in avtomobile

KOLESA

AVTOMOBILI

najceneje.

J. GOREC,

LJUBLJANA

Gospodarska cesta 14.

**JULIO
MEINL**

D. D.

KAVA

ČAJ

KAKAO

Centrala: **ZAGREB.**

Podružnice:

ZAGREB: Duga ulica 6.

LJUBLJANA: Aleksandrova
cesta 1.

MARIBOR: Gosposka ulica 7.

PEČUH: Kraljevska ulica 19.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najfinejših
nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov

Franc Cerar v Stobu

pošta in železniška postaja Domžale pri Ljubljani.

V popravila prevzema tudi vsa tozadevna
delu ter preoblikuje po najnovejši modi.
d Ljubljani prevzema vsa naročila in mo-
verniziranje tverda Kovačević i Tršan
v Prešernovi ulici št. 6, kjer se spre-
jema v sredo in soboto.

Stavbene

potrebščine:

Portlandcement, zidno in strešno
opeko, cementne strešnike, ce-
mentno-azbestni škriji (eternit),
cementne cevi, drenažne cevi,
apno, Watproof (cerezit), asfalt,
izolirne plošče, lesni cement,
pristno strešno lepenko št. 80,
100 in 120, strešni lak, batran,
karbolinej, gips i. t. d. dobavlja

Ljubljanska komercijalna družba

Ljubljana, Bielweisova c. 18.

Carinsko posredovanje

izvršuje najločnejše in po zmernih cenah

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne transporte

v LJUBLJANI, MARIBORU, BEOGRADU in ZAGREBU.

Naročajte in širite „Slovenca“!

Angleška parobrodna družba

CUNARD-LINE

Zastopstvo za Jugoslavijo: Jugoslavenska banka d. d.
v Zagrebu. — Odprava potnikov I. II. in III. razreda
preko TRSTA, REKE in CHERBOURG-a v NEW-YORK.
Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo,
Anglijo in Ameriko — ter obratno za Jugoslavijo.

Natančna pojasnila daje:

Cunard Line, Zagreb, Vrhovčeva ulica št. 15.

in LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 26.

**Firnež
Barve
Laki**

se doba na ceneje pri tvarki

IVO PREMIERL

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 18.

Žične železnice

in vseh vrst

prevozne naprave.

Specialiteta

žične železnice

za najdaljšo slo. žamske pre-
vozne naprave za velike daljave.

Predprojekti zasloni.

**SEILBACH ARTIEN-
GESELLSCHAFT**

WIEN III., ESTEPLATZ Nr. 4.

Telefon 33—67.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

V LJUBLJANI

posluje začasno v prostorih Zadružne zveze, Dunajska c. 38/1.

SOMBOR. Podružnici: SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira
vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in
devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne
knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije
pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne Razredne Loterije.

Izplačuje svojim klijentom vsak znesek brez odpovedi **v gotovini.**